

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

„Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket.”

2010. július-augusztus

- Zsid 3, 7–8 -

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Sikter János (ev. lelkész, Porrogszentkirály)

Július hónap igéje: Térj meg hát Istenedhez, tartsd meg hűségesen a törvényt, és reménykedj szüntelenül Istenedben! (Hós 12,7)

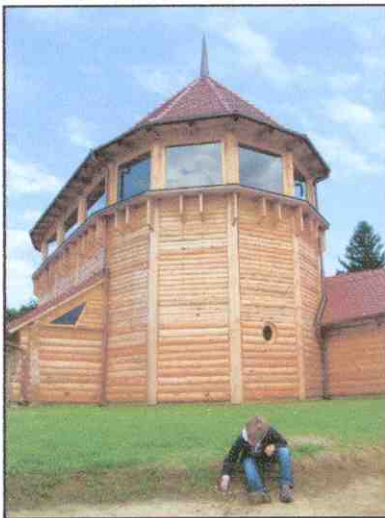
Végre itt a nyár! Igaz, hűvös széllel, sok esővel, de itt van. Amikor ezeket a gondolatokat írom, éppen tanévzáróra készülünk. Lehet tervezni a nyarat, nyaralást. Újra meg újra eszembe jut ilyenkor egy

gyermeknek kiadott CD-n hallható ének többször is megismételt mondata: „Nyáron nincs szabály!” Nyilván az énekszerző azt akarta kiemelni, hogy a nyári szünetben nincs iskolai csengőszó, nem kell házi feladattal készülni, nem kell a tanárra figyelni stb... Ilyen értelemben szabad, de sokszor felelőtlen is a tanulóiifjúság.

A „Nyáron nincs szabály!” felelőtlensége engem akkor döbentett meg félelmetes erővel, amikor a Balaton mellett autózva egy gyermek holttestét láttam letakarva az egyik kereszteszódésnél. Mellette összetört biciklijé, kicsit odébb az autó, mely elütötte. Nyaraló volt a gyermek is, nyaraló volt az autós is. Az nem derült ki számomra, hogy ki volt a hibás, de valaki nem törődött a szabállyal. A szabadság, a nyaralás ideje – pláne, ha külföldön történik – sokak számára jelenti a féktelen örömeit, parttalan élvezetek lehetőségét.

Hóseás próféta a törvény megtartására hívja fel a figyelmünket. Úgy gon-

dolom, nem véletlen, hogy júliusban, a nyár közepén figyelmeztet minket ez az ige. Nyáron is van szabály, van törvény, amihez igazítani kell életünket, szabadságunkat, akár még nyaralásunkat is. Amikor az ember kikerül a megszokott környezetéből, amikor olyan emberek társaságában tölti szabadidejét, akikkel lehet, hogy soha többet nem találkozik – legyen felnőtt, vagy gyermek –, sokszor érzi azt, hogy mást, többet megengedhet magának, mint otthon, ahol ismerik.

Sokan gondolják azt, hogy a szabadság azt jelenti, semmi és senki nem számít. Semmi és senki nem parancsol nekem. A próféta a törvényre, a törvény hűséges megtartására szólít fel minket. A szabadság jelentse azt, hogy szabad vagyok betartani a szabályokat, szabad vagyok arra, hogy Isten törvényéhez igazítsam életemet. Akkor is, ha nem a megszokott környezetemben vagyok, ahol ismernek, ahol az év munkás, tanuló napjait töltöm, ahol hétről hétre meg kell felelnem tanárnak, főnöknek, a közösség elvárásainak.

De hogyan valósulhat ez meg, hogyan tudom a törvényt hűségesen megtartani? Megint csak Hóseás szava legyen előttünk: „Térj hát meg Istenedhez...” Aki nem számol Isten jelenlété-

vel, annak ez a mondat: Isten lát téged! – bizony kínos és fenyegető lehet. Aki kerüli az Urat, és nem akar tudomást venni róla, az az ember azt szeretné, hogy Isten se keresse őt. Nem akar viselt dolgairól elszámolni. Aki a sötétséghez és a sötétség cselekedeteihez szokott, az nem akar kimenni a viláosságra, nem akarja, hogy életére fény derüljön. Az az ember szabadulni akar Istentől, törvénytől, szabálytól, felelőségtől.

Az Isten közelében magát jól érző ember számára a szabadság nem az Istentől való megszabadulást jelenti. Számára a munka is, a tanulás is, de a nyaralás is Isten előtt történik. Tudja, hogy ha a tenger túlsó partján lenne is, az Úr ott is látná, tudna róla. És ez a 139. zsoltárból vett gondolat nem fenyegetésként lebegne előtte, hanem azzal a jóleső tudattal töltené el, hogy a Gondviselő munkájában is, nyaralásában is mellette van. Nemcsak a felelőségre vonás szigorával, hanem a féltő szeretet gyengédségével áll mellettünk, és vigyázza életünket. Így nem csak szomorúságunkat vagy félelmeinket, de örömeinket, boldogságunkat, szabadidőnk, szabadságunkat is Isten elé vihetjük, és az ő áldását tudhatjuk pihe-nésünkön is. Ez a tudat teheti felhőtlen-né, igazán gondtalaná életünket, akár a mindennapi munkánkat végezzük, akár a jól megérdemelt vakációnk idejét töltjük.

A „Nyáron nincs szabály!” felelőtlensége helyett a „...reménykedjünk szüntelenül Istenedben!” felelősége legyen a szívünkben. Ámen.

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület főbb információi, eseményei

- Kőszeg, 2010. július 4. vasárnap – templomszentelés

Tavaly június 24-én sárlavina árasztotta el a kőszegi evangélikus templomot. A katasztrófa után újjáépített műemlék templom szentelése ünnepi istentisztelet keretében lesz július 4-én, vasárnap. A 10 órakor kezdődő istentisztelet szolgálatát Ittész János püspök végzi. Ezen az alkalmon adnak hálát a 2009-ben megújult harangtoronyért és a templomparkért is.

További információ Baranyay Csaba lelkésztől kérhető a 20/330-9664 telefonszámon.

KÖZLEMÉNY

A MEE Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületének illetékes bizottsága által – a 2005. évi III. törvény 14. §-a valamint a 3/2003. (V. 23.) országos szabályrendelet rendelkezése szerint – lefolytatott parókusi alkalmassági vizsgálatot Bittner Abigél (Somlószőlős), Győri Veronika Ágnes (Boba), Hasza Mónika (Szombathely), Manke-Lackner Eszter (Nagyalásony) és Pethő Attila (EHE, doktori iskola) beosztott lelkészek eredményesen megállították. A bizottság megállapította, hogy nevezett lelkészeink az önálló gyülekezeti lelkészi szolgálat végzésére alkalmasak; erre a szolgálatra megválaszthatók vagy meghívhatók.

Győr, 2010. június 10.

Ittész János s.k. püspök

Kedves Szülők és Gyermekek!

A Várpalotai Evangélikus Egyházközség
nyári zenei táborát szervez Várpalotán
augusztus 1–8. között

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt – elsősorban óvodás és általános iskolás korúakat, de idősebbeket is – nyári zeneovinkba, zenei táborunkba, gitár, basszusgitár, hegedű, brácsa, cselló, nagybőgő, furulya, fagott, klarinét, fuvola, trombita, harsona, kürt, tuba, zongora, harmónium, orgona hangszerekre és szolfézásra.

Részvételi díj: óvodásoknak ingyenes

- zeneiskolásoknak szállással: 19 000 forint.

- szállás nélkül: 14 000 forint.

Jelentkezési határidő: 2010. július 9.

Jelentkezni lehet: Tóth Attilánál

tel: 20/824-3478 vagy e-mailen: attila.toth@lutheran.hu

vagy

Patonai Ildikónál

tel: 70/324-4346 vagy e-mailen: patonai.ildi27@gmail.com

Az érdeklődőknek részletes táborprogramot és jelentkezési lapot küldünk e-mailben.

Mindenkit örömmel várnak a szervezők!

Ordinációk egyházkerületünkben

Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület püspöke lelkészszé szenteli:

Papp Judit

lelkészjelöltet

2010. július 3-án, Szombathelyen;

Pongrácz Máté

lelkészjelöltet

2010. július 10-én Győrorságon;

Weltler Gábor

lelkészjelöltet

2010. július 10-én Sopronban;

Nagy Gábor

lelkészjelöltet

2010. július 24-én Tordason.

Egyházkerületünk új lelkészeit lapunk
szeptemberi számában mutatjuk be.

Falvak kerültek víz alá egyházkerületünkben

Bőny, Bana és Rétalap életében mozgalmas időszakon vagyunk – egyelőre – túl. A Bakonyból jövő első áradás olyan hirtelen történt, hogy a falvak másik felén élők közül sem értesült mindenki a vízbetörés okozta károkról. S mire az első árvíz után begyűjtöttük a homokzsákokat, már lehetett készülni az újabb védekezésre.

Istennek hála, erre már lehetett készülni, és amiatt különösen képpen is hálásak lehetünk, hogy a sok-sok kitarító, szorgos kéz által felrakott bőnyi homokzsákkal ellenállt a hirtelen képződött tönyomásának!

Győrben segélykoncertet szerveznek a megyei károsultak támogatására, a helyi polgármesteri hivatalban gyűjtik a felajánlásokat s a károsultak kéréseit. Egyházunk és egyházmegyénk elnöksége egy vasárnapi perselypéNZ elküldését kéri gyülekezeteinktől! Ehhez kapcsolódva elsősorban használt, de üzemképes eszközök, bútorok, szőnyegek felajánlását kérjük.

Pénzbeli támogatásokat – „Árvíz” megjelöléssel – a Bőnyi Evangélikus Egyházközség számlaszámára lehet befizetni. Számlaszám: 63200016-11032041

További információ Magassy Zoltán evangélikus lelkésztől kérhető a 20/824-4808 telefonszámon, illetve a magassy.zoltan@gmail.com e-mail címen.

DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus
Egyházkerület lapja

Megjelenik havonta, dunántúli terjesztésben

Lapunk legközelebbi száma
2010. szeptember 12-én
jelenik meg

Felelős szerkesztő: Menyes Gyula

Megrendelhető a szerkesztőség címén: (20/824-4222)

Evangélikus Püspöki Hivatal 9021 Győr, Bajcsy Zs. út 26.

Telefon: 96/516-160 96/516-162 Fax: 96/516-169

Postacím: 9001 Győr, Pf.: 1639

Kiadja a Soproni B. D. Evangélikus Gimnázium (Líceum)

Felelős kiadó: Tölli Balázs

Telefon: 99/512-430

Készült: Újsziget-rotta Sárvár – 950 példányban

Kapható: a templomokban, gyülekezeti iratterjesztésben

Előfizetési díj egy évre 1400 Ft, külföldön 40 €

E-mail: harangszo@lutheran.hu

Internet: www.harangszo.hu

ISSN 1416-9770

Fehér Károly (ny. ev. esperes, Székesfehérvár)

Jelek, jelképek, szimbólumok

27. Mégsem olyan szegényesek a Szentháromság jelei?

Be kell vallanom, hogy a legutóbbi lap-számban megjelent cikkemben elhamarkodottan minősítettem szegényesnek a Szentháromság szimbólumait. Az ismereteim bizonyultak töredékesnek, hiányosnak, és egyáltalán nem biztos, hogy amikor most újabb három szimbólumot próbálok leírni, nem akadhatnak még számomra.

Az elsöre, talán a legkülönösebbre, evangélikus országos hetilapunk, az Evangélikus Élet Szentháromság ünnepére megjelent számának címlapképe (Boda Zsuzsa felvétele) és a képhez kapcsolódó tanítómeditáló sorok nyitották rá a szememet. A felvételen lóheremező részlete látható. A lóhere az egyik legértékesebb szálastakarmányféle. Értékéhez képest kell bánni vele. Szárítása, petrencébe rakása, behordása különös gondot igényel. Csak hajnaltájban vagy késő délután lehet vele dolgozni. Akkor is csak nagyon óvatosan, hogy a takarmány legértékesebb része, a levelek le ne peregenek. Nálunk édesapám szinte „fűszerként” keverte a gyengébb minőségű széna közé, hogy azt feljavítsa. Nekünk, gyerekeknek csak gondos munkát jelentett.

A nagyon ritkán található négylevelű szerencsehozónak gondolják sokan. De Szent Patrik, a „zöld sziget”, Írország miszterionáriusa nem a négylevelűt kereste, ha-

nem a közönséges háromlevelűt használta szimbólumként arra, hogy a Szentháromság titkát valahogy közelebb hozza az 5. század frissen kereszténnyé lett népéhez. „Tanításában a növény három levele jelképezte az Atya, a Fiú és a Szentlélek háromságát, akik mégis egy létben egyesülnek, mint ahogy a lóherének is egy szára van.” (Ev. Élet, 2010. május 30.) Ennek a Szentháromság-szimbólumnak szinte egyedülálló szépsége és értéke, hogy a hit titkát nem a későbbi szimbólumok mérnöki rajzos pedantériájával, hanem a teremtett világ egyik takarmánynövényének a legegyszerűbb, ember számára is látható, tapintható hétköznapi-ságával merészkedett közelebb hozni. Az írek máig sem felejtették ezt a szimbólumot. A „zöld sziget” népe ma is a hithez való hűség jelét látja a kaszálni vagy legeltetni való háromlevelű, egy szárú takarmánynövényben. (Jörg Erb: Die Wolke der Zeugen. II./57.)

A második szimbólum a westfalai Soest „St. Maria zur Wiese” ma evangélikus templomában található. Színes alabástrom dombormű, a trónuson ülő, kezét áldásra emelő Atya a keresztre feszített Jézust tartja az ölében, úgy, hogy a kereszt felső szára felett lebegő Szentlélek galamb egyúttal az Atya szívének helyén található. Képileg is

olyan egységben, ahogy a későbbi Szentháromság-szoborcsoportoknak nem igen sikerült. Gondoljunk Jn 12,20-ra: görögök jönnek, látni szeretnék Jézust. Jézus pedig elkezdi beszélni a búzaszem földbeeséséről, kereszthalálában megnyilvánuló dicsőségéről. Az Atya szíve szándéka Krisztus áldozata, halála, amelynek a dicsőségét a Szentlélek ragyogtatja fel.

Harmadikként a bajorországi Heilsbronn – ma szintén evangélikus – „St. Marien u. Jakobus-Kirche” egyik oltárképe már drámai képpé oldja a Szentháromság-szimbólumot. Az Atya jobb kezével ítéltre emelt kardját a feltámadott-keresztre feszített, oldalsó felé mutató Krisztus fogja fel a balkezével. A Szentlélek galambja pedig a kard élén ül. A képpé oldott szimbólum alig szorul magyarázatra: A Szentháromság szeretetegysége Krisztus értünk hozott, ítéletünket magára vevő áldozatában tárul fel.

Minden Szentháromság-szimbólum grafikus jelben, szoborban vagy képben nem titkot nyitogató kulcs, hanem hangprédikáció arról, hogy a teljes Szentháromság nem önmagáért, hanem érettünk és üdvösségünkért cselekedett és cselekszik.

Dr. h. c. Keveházi László (ny. ev. esperes, egyháztörténész, Kőszeg)

Egyháztörténeti mozaikok...

Harcosok a reformációban

Az „előreformátor” Jan Hus (1369 körül – 1415)

Egyháztörténeti sorozatunkban ma új szakasz kezdődik. Eddig az ó- és középkorral foglalkoztunk, most a nevek helyett foglalkozunk így össze: az üldözés, a teológiai fejlődés, a szerzetesség és a pápaság kérdéseivel foglalkozunk a jövőben. Sok mindent kellett volna érinteni, de ezek kikerülhetetlenek voltak a kor megértéséhez. Ezzel az írással azonban átlépünk az újkorba, ezen belül pedig a reformáció korszakába. Furcsa talán, hogy Luther nevét nem vesszük elő, de vele tavaly foglalkoztunk, viszont harcostársai életével és szolgálatával adósok vagyunk. Azokat „vesszük elő”, akiknek idén valamilyen évfordulója van, vagy talán ismeretlenebbek.

Tudom, hogy a cím kérdéseket vet fel. Lehet elő-reformációról beszélni? Tudomásul kell vennünk: a reformáció nem Lutherrel indult. Az egyház reformációja, visszaformálása az eredetire, már régóta „a levegőben volt”. Egyházvezetők, teológusok, egyszerű emberek beszéltek erről. Tudunk „reform-zsinatokról”, sőt „reform-pápákról” is. Mégis kellettek olyanok, akik az ügy „harcosáivá” lettek.

Igen, a reformációnak voltak „előharcosai”, és később folytatói is. – A másik furcsa talán Husz eredeti neve. Husz Jánosnak nevezzük majd mi is, de a címben meghagyjuk eredeti formájában nevét.

„Husz János 1369 körül született egy dél-cseh kis falucsukában, ahol száz éve számtalan ember vallotta magát titokban vagy nyíltan waldensnek, s ahol a piacon újra meg újra vándorprédikátorok léptek fel, akik égő szemmel, heves taglejtésekkel a pápát Antikrisztusnak nevezték, a kardinálisoknak és püspököknek szemére vetették, hogy sem szavukkal, sem életükkel nem tartják magukat a Szentírásához és Krisztushoz, hanem hatalomra törnek és palotákban laknak” – olvassuk egy emlékezésben. Lám, ez a mondat is elárulja, hogy a reformáció ügyének „elő-harcosa” volt például másokkal Petrus Wald is, és a reformáció már a piacokon is téma volt.

Husz életéről keveset tudunk. Édesapja fuvaros volt, aki árut szállított felföldön és külföldről. Az édesanyjáról tudjuk, hogy templomos keresztyén volt. A fiatal Jan tanulmányait Prachatiitzban kezdte, aztán a prágai főiskolán szerzett magiszteri, majd

1398-ban professzori címet. Két évvel később pappá szentelték. Miután a cseh király nővére angol királyné lett, Oxford és Prága között élénk kapcsolat alakult ki. Ilyen módon jutott el John Wiclif angliai professzor tanítása Prágába, aki az Írásból megértette, hogy az egyház útja nem jó irányba vezet. Erről könyveket is írt. Husz János, aki 1401-ben a prágai Betlehem-templom prédikátora lett, Wiclif tüzes követője és tanítványa, írásában és beszédeiben erről tanúbizonyságot is tett. Nem titkolta véleményét a papokról: „Rangjuk magas, értelmük kevés, nyelvük pereg, kezük lusta, sok a beszédjük gyümölcs nélkül, vak örök, néma küldöttek, béna futók, orvosok, akik tudatlanok a betegségek ismeretében.”

Elindult a támadás ellene. Eltiltották hivatalától, amit Husz nem vett tudomásul: „csak a jó parancsoknak szabad engedelmessékedni” – hirdette. Közben egy pápai bulla Wiclif tanítását elítélte, iratait elégették. Husz Jánost ez sem rendítette meg, hívei is egyre többen gyülekeztek köré. Az egyetemen is több előadást tartott Wiclif védelmében.

(Folytatás a 4. oldalon.)

(Folytatás a 3. oldalról.)

Közben a pápa gyűjteni kezdett egy keresztes hadjárat céljaira. Erre Husz így reagált: „A világ hazugjai egyenesen arról prédikálnak, aki pénzt ad, annak megbocsáttatnak bűnei.” Hallgatói köre annyira nőtt, hogy az országot szakadás fenyegette. Hogy ezt elkerüljék, 1414-ben Konstanz városában zsinatot hívtak össze. Zsigmond király és császár Huszt is megidézte, szabad kíséretet kínálva neki oda és vissza. A zsinaton az ügyet el akarták csendesíteni, de Husz itt sem hallgatott. Először szabadon mozoghatott, majd fogságba került. Zsigmond választást elé került: Huszt védeni és ezzel a zsinatot sikertelenné tenni, vagy szavát szegve Huszt elítélni. Amikor felszólították, hogy vonja vissza tanítását, azt válaszolta, hogy az igazság ellen semmit nem tehet. Így született meg a halálos ítélet. 1415. július 6-án került máglyára, 595 éve. Még a lángokból is hangzott éneke: „Krisztus, könyörülj rajtam...”

Tanítása lényegében Wiclif tételein alapult: a Szentírás mindenekfeletti tekintélyét hirdette. Viszont sok mindent meghagyott még az akkori egyház tanításából, amin aztán Luther változtatott. Talán vannak még, akik emlékeznek a Lutherről készült festményre, ahol mellette egy liba áll. Van olyan vélemény, hogy Husz (neve libát jelent) állítólag egyszer azt mondta, *én liba vagyok, de jön majd egy hatyú, aki szebben fog énekelni.*

Egyházkerületünk honlapja az interneten:

<http://nyugat.lutheran.hu>

A Dunántúli Harangszó az interneten:

www.harangszo.hu

Egyházunk honlapja az interneten:

www.lutheran.hu

HÍREK

- Ünnepségsorozat Farádon

Szenháromság ünnepének előestéjén hálaadó istentisztelet keretében emlékeztek meg a hívek a farádi evangélikus templom felszentelésének 225. évfordulójáról, felavatták a felújított templomteret, emléktáblát szenteltek, valamint Gabnai Sándor, a Soproni Egyházmegye esperese beiktatta hivatalába Gombor Krisztiánt, Farád megválasztott lelkészét.

Gombor Krisztiánt 2006. július 29-én szentelte lelkészé Ittész János püspök szülőfalujában, Porrogszentkirályon. Az ifjú lelkészjelölt hitének meghatározó alakja gyermekkorában Szekeres Elemér lelkész volt, majd későbbi lelképásztornának, Sikter Jánosnak a szolgálata alatt érlelődött meg benne az elhatározás, hogy az igehirdetői szolgálatot válassza élethivatásául. Gombor Krisztiánt világi munkahelyéről, a „halászháló” mellől szólította el Isten, hiszen tanult szabómesterséget gyakorolta. Érettségi után jelentkezett a teológiára, a hatodévet Vanyarcon, Szabó András esperes mellett töltötte. Ordinációja után püspöke Farádra küldte ki lelkési szolgálatra, ahol a gyülekezet – parókusi vizsgálja után – megválasztotta lelkészének.

Az istentisztelet után felavatták a Leier Hungária Kft. által kiírt pályázat során megvalósuló pályázati támogatással felújított templomteret, amely ezután Ács Mihály író, költő, teológus nevét viseli. A XVII. század végén Farádon is szolgáló lelkész tiszteletére emléktáblát is elhelyeztek a templom falán, valamint leleplezték a farádi gyülekezetben eddig szolgáló lelkészek emléktábláját.

- Templomszentelési emlékűnnep Ménfőcsanakon

A Győr-Ménfőcsanakai Evangélikus Egyházközség hálaadó istentiszteleten emlékezett meg temploma felszentelésének 50. évfordulójáról. A június 13-án, vasárnap délután tartott ünnepi alkalmon – amelyen részt vett a gyülekezet templomépítő lelkészének, Laborci Zoltánnak özvegye és családja is – Ittész János püspök hirdette Isten ígését. A liturgiai szolgálatban Kiss Miklós, a Győr-Mosoni Egyházmegye esperese vett részt. A jubileumi alkalomra egy füzetet is kiadott a gyülekezet, amelyben szemelvények segítségével mutatták be az egyházközség történetét.

Embert és hitet próbáló időszakban, az 56-os forradalom leverését követő esztendőben, dacolva megfélemlítéssel, gáncsoskodó hivatalos egyházvezetéssel kezdte a ménfőcsanakai gyülekezet építeni templomát, mégpedig az alapkövetéssel. A tényleges templomépítés azután kezdődött, miután Laborci Zoltán lelkész Nagybarátira került. Az első kapavágással Túröczi Zoltán indította el az építkezést 1957. március 17-én. A templom három évvel később készült el. Felszentelése 1960. június 12-én volt. A gyülekezet a jubileumi ünnepség tiszteletére – Győr város és a Győr-Mosoni Egyházmegye anyagi támogatásával – felújította a templom külső homlokzatát.

Az igehirdetést követő záró oltári szolgálatban Percze Sándor helyi lelkész gyertyát gyújtott azok emlékére, akik áldozatos munkájának köszönhetően felépült a templom. Az ünnepi istentisztelet végén úrvacsoraosztás és ünnepi díszközgyűlés következett, majd szeretetvendégséggel fejeződött be az alkalom.

(K. M.)

- Lelkészevangelizáció Gyenesdiáson

Minden munkaév végén a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lelkészeinek és családjainak kicsiny csapata gyűlik össze evangelizációra a gyenesdiási Kapernaumban, hogy az ige erejével töltkezzenek. Idén a június 14. és 17. között szervezett alkalom igehirdetői szolgálatát – Jézus levelet ír nekünk címmel – Lupták György esperes végezte, aki a hét kis-ázsiai gyülekezetnek írt – Jelenések könyvebeli – levelek alapján gondolta végig egyházunk és a lelkési szolgálat gondjait és örömeit. A konferencia résztvevői meghallgathatták dr. Ittész Gábor egyetemi tanár Melancthonról, valamint dr. Richard Carter amerikai evangélikus professzor jó cselekedetéről szóló előadását is.

(Isó Dorottya)

- Templomszentelés Magyarföldön

Immár templommal is büszkélkedhet a mindössze 36 lelket számláló Zala megyei település, Magyarföld. Június 19-én, szombat délután ökumenikus istentisztelet keretében Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke, Steinbach József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke, valamint Veres András római katolikus megyés püspök szentelte fel a – Mújdricza Péter építész tervei alapján – közadakozásból épített fatemplomot. Az egy év alatt megépült beruházáshoz szükséges 35 millió forint több mint félezer adakozónak köszönhetően gyűlt össze, sok önkéntes pedig társadalmi munkában segítette az építkezést, melyhez mintegy 280 köbméter fát használtak föl.

(A falu polgármesterével, a templomot megálmódó Rátóti Zoltán színművésszel interjút közölünk lapunk márciusi számának 8. oldalán, valamint jelen címlapképünkön is a templom látható.)

Gondolatok a soproni kitelepítési emlékműavatás kapcsán

Kortűnet, de lehet kóros tünet is, hogy az életkor előrehaladtával a múlt emlékei egyre élénkebben rajzolódnak elénk, miközben a pár órával előbb történtek gyorsan a feledés homályába merülnek. Lehet ezt biológiailag, pszichológiailag magyarázni, de ha a bibliai ígéhez kötődik gondolatvilágunk, akkor az egyre szaporodó napjainkat úgy kellene számlálni, hogy a jelenünket már alig érintő régmúlt ne magasodjék fölénk nehéz teherként, hanem rendezzük el a közelmúlt számláit mielőbb, hogy a zsoltáros szerint bölcs szívhez jussunk (Zsolt 90). Mert az ígében nem arról van szó, hogy számláljuk össze a régmúlt éveket, hanem napjainkat, hogy minden este el tudjunk számolni imádságban is Isten előtt.

A május közepén rendezett soproni kitelepítési emlékmű avatási ünnepségsorozaton résztvevők, szolgálatvégzők, hazaiak és külföldiek közül – 64 év után – már kevesen voltak, akik élénken emlékeztek az akkori fájó eseményekre. Azokat a 12 éveseket, akiket az akkori soproni lelkészek gyorsan megkonfirmáltak, ma közel vannak a nyolcvanhoz. Nem tudom, hogy hányan élnek még, és kik tudtak részt venni az avatáson. Mindenesetre mély nyomot hagyhat életükben, ami az emlékmű latin feliratában olvasható: Mergitur, non submergitur. (Alámerül, de el nem süllyed.)

Az tény, hogy át kellett élniük az életüket bénító, fullasztó merülést, de Isten a konfirmációban is adott erőt, hogy el ne merüljenek, és az új hazában megtalálják helyüket. Nem káros, sőt áldásos, ha a még élő, a nyolcadik évtized felé közeledő most élénkebben emlékezik hálatalt szívvel arra, hogy Isten nem engedte elmerülni a próbatételek tengerébe, és így számlálva élete utolsó szakaszában napjait, bölcs szívhez juthat.

Testvérvárosunk, Bad Wimpfen fiatal polgármesterétől elbúcsúzza ezt mondtam: Amikor az 50 éves kitelepítési évfordulón a kéttornyú templomukban ígét hirdettem, azért is imádkoztam, hogy a két testvérgyülekezet templomi és városi tornyai alatt élők továbbra is maradjanak egymással testvéri kapcsolatban. Mozdulatlan, kemény emlékművünk emlékeztessen szilárd döntésünkre, hogy érző, meleg szívek egymást segítő mozdulatára mindig szükségünk van határon innen és túl!

Szimon János

Könyvajánló...

Lébény az első világháborúban Németh Károly evangélikus lelkész naplója alapján A Lébényi Evangélikus Egyházközség története

Nagy érdeklődés mellett került bemutatásra április 30-án a helyi önkormányzat házasságkötő termében a Lébény az első világháborúban – Németh Károly lelkész naplója alapján – A Lébényi Evangélikus Egyházközség története című könyv.

A bemutatón Koháry Ferenc lebényi lelkész először elmondta, hogy egy folyamat harmadik állomásához érkeztek el, ami 2008 őszén kezdődött az I. világháború befejezésének 90. évfordulóján tartott előadással, majd tavaly a Németh Károly halálának 40. évfordulóján történt megemlékezéssel, és folytatódott a gyülekezet lelkészeinek nevét megőrkítő emléktábla megáldásával. A mostani alkalom a harmadik, amelyen részt vett dr. Ferenczi Zoltán nyugalmazott egyetemi tanár is, akinek leginkább köszönhető a könyv megjelenése.

A könyvbemutató Hatos János történésznek, az Országos Műemléki Szakszolgálat munkatársának előadásával kezdődött, aki történelmi áttekintést adott az I. világháború fontosabb hazai és nemzetközi eseményeiről, a könyvet mintegy beágyazva ezekbe a körülményekbe, majd külön kitért a lebényi eseményekre is, amelyeket Németh Károly naplójában megőrkített. Kiemelte, hogy a röviddel előtte Lébénybe meghívott Németh Károly felkészültsége és közszereplése alapján a különböző testületek vezetőségébe is megválasztották egy olyan településen, ahol az evangélikusok kisebbségben voltak. Az első világháború kitörése után a frontra vitt katonáknak leveleket írt, majd Szülőföld címmel újságot szerkesztett, és sokszorosítva kiküldött nekik a frontra. A hadifoglyokért felekezeti hovatartozás nélkül mindent megtett. Kiderítette tartózkodási helyüket, pénzt és csomagokat küldetett nekik. A Lébényben lévő orosz hadifoglyoknak orosz nyelvű Bibliákat szerzett be, és ügyelt sorsukra. Gondja volt az árvákra és az özvegyekre. Több-ször közbenjárt, hogy Sáhgy Jenő tanítót egészségi állapotára való tekintettel a besorozottak közül hazaengedjék. A világháború befejezése után a megcsönkített országban a nehéz gazdasági helyzet javítására többekkel együtt megalakította a helyi Hangya Szövetkezetet, amelynek elnöke lett.

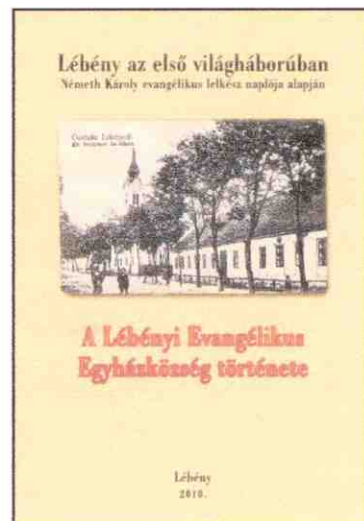
A könyv nagy értéke, hogy eddig meg nem jelentett eseményeket közöl, amelyek hitelességéhez nem férhet kétség, másrészt bepillantást enged az akkori idők életvitelébe, az emberek hétköznapijaiba is.

Az előadás után dr. Ferenczi Zoltán a könyv megírásának körülményeiről szólt. Elmondta, hogy családfakutatás révén kezdett el foglalkozni Németh Károly naplójával. Lenyűgözte annak tartalma és hitelessége, és főképpen írójának személyisége, akit ugyan még gyermekként ismert, de ezekről az eseményekről nem volt tudomása. Majd hozzátette, hogy Németh Károly nagyon jó szervező volt, a gyülekezetből fiatalokat küldött különböző képzésekre. Rengeteget írt, lapokat szerkesztett, és minden erővel a haza és a gyülekezet sorsát akarta előremozdítani. A napló 1912-től 1954-ig íródott. Ez a szakasz a trianoni szerződés aláírásáig terjedő időszakot dolgozza fel, melyben sok helyen a kézírás változásán keresztül is érződik az akkori idők feszült hangulata. A naplóját sok helyen angol, német, francia nyelven vagy éppen gyorsírással lejegyzett idézetekkel, véleményekkel egészítette ki. Életének későbbi szakasza is sok tanulsággal szolgál. Életrajzát és munkásságát nemrégiben felkérésre megírta a Moson megyei hírességek arcképcsarnoka c. kiadványba is.

Ezután Koháry Ferenc szólt a naplóról és a könyv további részéről. Kiemelte, hogy ez a napló nagy kincs, amelyből már többen merítettek. Többek között egy győri tanárnő szakdolgozat készítéséhez használta fel. D. Szabik Imre nyugalmazott püspök Németh Károly – aki egyébként 25 éven át esperes volt, majd püspökhelyettes és főrendiházi tag lett – halálának 25. évfordulójára írt cikkében hivatkozik rá. Számos közegyházi kérdésben járt el. Többek között az elszakadni kívánó tolnabaranyai volksbundos német lelkészekkel tárgyalt, külföldi misszionáriusokat hívott meg. Később részt vett az egyházi iskolák államosításáról folytatott tárgyalásokban is. A napló iránt az Evangélikus Országos Levéltár is érdeklődést mutat.

Koháry Ferenc a gyülekezettörténeti rész kapcsán részletesebben szólt még a lebényi születésű Szabó Kálmán lelkészről, akit Gyomárról hívott meg a gyülekezet. Nehéz időkben 1955–1980 között szolgált. Szabó Kálmán jó lelkigondozó volt, sokat kellett vigasztalnia az embereket, az akaratok ellenére történő tsz-szervezések idején. Jó hitoktató is volt, a gyermekek szívesen jártak a hittanórákra.

A bemutató végén kérdések is elhangzottak, amelyek egyike arra vonatkozott, hogy tervezik-e a napló további részeinek a kiadását. Válaszként elhangzott, hogy az 1939–1954 közötti időszak lehet olyan, ami mindenképpen érdeklődésre tarthat számot, ezért annak feldolgozását tervezi dr. Ferenczi Zoltán, és lehetőség szerint annak kiadására is sor kerül majd. A könyv hivatalos kiadványként eljut az Országos Széchenyi Könyvtárba és a nagyobb gyűjteményekbe. 1 000 Ft-os áron megvásárolható a Lébényi Evangélikus Egyházközségben.

K. F.

HOGYAN ÉRTHETNÉM...?

Az izzó szén a kitett téglapadlón lassan elhalványul és kialszik. A konfirmáció megújításáról szóló múlt havi cikkünk ezt a képet mutatta be olvasóink számára, hogy szemléltesse: új utakra, új módszerekre van szükség a konfirmációi felkészítésben.

Most folytatjuk a megkezdett gondolatokat. Bízunk abban, hogy Isten áldását adja jobbító törekvéseinkre!

Isó Dorottya (ev. lelkész, rovatvezető, Veszprém)

Mi legyen a konfirmációval? II.

Szokták mondani, hogy egy étterembe úgy is be lehet menni, hogy nagyon éhes vagyok, és akkor rendelék, és jóllakok. De úgy is be lehet menni, hogy ránézek az órára, látom, hogy elmúlt dél; valamit enni kellene, mert különben nem fogom bírni az esti kosármecset... Vagy csak egyszerűen most van vége az óráimnak az iskolában, és most van nyitva a menza. Ugyanezt gondolom a konfirmandusok megszólításánál is. Természetesen biztosan vannak olyanok, akik alig várják már, hogy minél közelebb juthassanak ahhoz a titokhoz, amit Isten országának nevezünk. Ők az éhesen betérők. Aztán vannak biztosan olyanok is – talán nem is kevesen –, akiknek megmondták, hogy idő van, most ez következik. Azaz a szülők, nagyszülők, iskola vagy a lelkész segít ránézni az órájára, és elmondja neki, hogy bizony, ebédidő van. És még ha nem is éhes a gyermek, lehet, hogy evés közben jön meg az étvágya. Akkor meg különösen is, ha olyat ajánlok neki, aminek nem tud ellenállni.

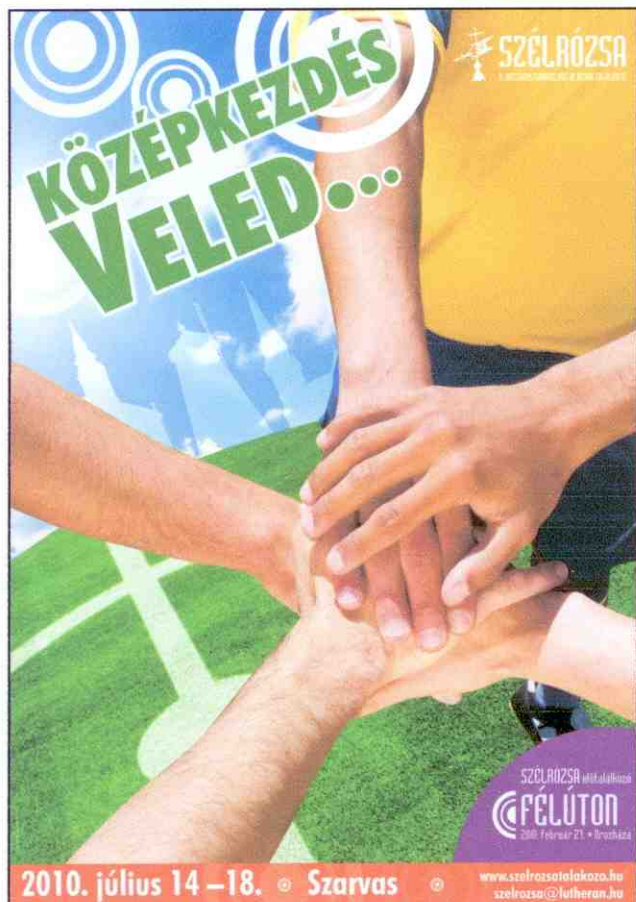
Tudom, hogy az 'aranyalmát ezüsttálcan' elvnek nem szabad sérülnie, de hiszek abban, hogy az ilyen második típusú betérőnek akár arany lehet a tálca is. Érezze jól magát. Legyen neki élményszerű a találkozás. Az első. A második. Aztán a többi is. Ne csak a kerületi konfirmandustalálkozó, hanem helyben is próbáljunk több olyan közösségi élményt nyújtani, ami megtarthatja őt a körünkben.

Tudom, hogy néhány gyülekezetben gyakorlat az ún. összetartó hétvége, amiből egy évben több is lehet, amikor nemcsak a kátétanulás (?) egy órájára találkozunk, hanem szó szerint bevezetjük a közösségi életbe. Amikor az igazi *koinonia* lesz fontos.

Próbáljuk magát az ünnepet is ünneppé tenni. A minimum az, hogy a konfirmációi vizsgára (ha már külön tartjuk) ne engedjük csuklyás pólóban jönni a diákokat... Vegyünk bátran példát a Kárpát-medence legtöbb magyar protestáns gyülekezetéről, ahol – különösen Erdélyben és a Bánságban – a konfirmáció az egyik legjelentősebb közösségi ünnep. A barcasági csángóknál ezen az ünnepen a templomlátogatási arány gyakran meghaladja a húsvétit vagy a karácsonyt¹. Adorjáni Dezső püspökkel együtt kívánom, hogy legyen bátorságunk újra felfedezni, feléleszteni, tartalommal megtölteni az egyszerű konfirmáció szép, ünnepi alkalmát, így integrálni abba a bizonyos, óhajtott és igényelt, életen át tartó folyamatba. Az ünnep tényleg ne legyen az ügy „elintézése”, ne legyen „ünnepélyes befejezés”, „kikonfirmálódás”, sokkal inkább egy **új kezdet**.

Ha ezt az egészet étellel, örömmel, tartalommal töltjük meg, ha számunkra a gyermekekkel, fiatalokkal való foglalkozás nem kényszer, rutin lesz, és ha a gyülekezet is (!) a maga egészében komolyan veszi a kérdést – nos, nem hiszem, hogy akkor bizonygatni kell, hogy a konfirmáció életre szóló élmény lehet. Olyan élmény, amely *Isten ajándéka* számunkra, amely elindít valamit a szívekben, lelkekben; olyan nagyszerű hitbeli folyamatot indít el, amely átvonul az élet egészén, és a tanulás, az imádság, a hálaadás, a hitvallás át-szövi és meghatározza egész életünket, új dimenziókat tárva fel a kereső lélek előtt.

Mesterházy Balázs (a soproni Liceum iskolalelkésze)

Frissen sült konfirmandus²

Vegyünk egy konfist. Alaposan ismerjük meg. Vigyázzunk arra, hogy közben érzékenyen bájunk vele, mert könnyen kifolyik a kezünk közül. Ha ez sikerült, akkor próbálkozzunk meg azzal, hogy szorosabb barátságot építünk ki vele, de nem túl magas hőfokon, különben megég.

Ha ezen túljutottunk, akkor a fejébe lehet plántálni a tudást. De csak óvatosan, mert könnyen kidurran! A következő lépésben tárjuk föl előtte a gyülekezeti élet örömeit. Ekkor tegyük takarékra, különben könnyen kifuthat. Ezután pihentetni kell egy kicsit – közben nézzünk rá rendszeresen. Ha mégis kifutna, szaladjunk utána. (Élesztőt ebben az esetben ne tegyünk bele.) A konfirmációkor alaposan hintsük meg áldással. A konfirmáció után kell megfogni a legszorosabban, mivel a megfigyelések és a statisztikák szerint ekkor fut ki a legjobban.

Ha ez megtörténne, mozgósítani kell az egész ifjúsági csoportot, mert csak így van esély arra, hogy a gyülekezet elfogyaszthassa frissen sült konfirmandusát.

A továbbiakban izesíthető sok szeretettel, bátorítással, ösztönzéssel. Ízlés szerint bevonható a gyülekezeti munkába is.

Sok türelmet az elkészítéshez!

¹ Adorjáni Dezső Zoltán erdélyi püspök írásából. In: <http://www.lutheran.hu/z/ujzagok/evelet/archivum/2007/24/033>

² B.E. In: <http://www.lutheran.hu/z/ujzagok/evelet/archivum/2004/13/75>

Sóki Zsolt (adótanácsadó, Tatabánya)

A nyugdíjas néni munkát keres – rádiókritika

A minap autóvezetés közben hallottam egy riportot a rádióban. (Igen, tudom, örüljek, hogy nekem még van autóm.) Éppen munkáügyben jártam a vidéket, és közel 700 km-t vezettem egy kb. 3-4 órás tárgyalás miatt. (Igen, tudom, örüljek, hogy nekem van még munkám). Tehát aznap közel 12 órai távollét után szokatlanul korán értem haza, és volt végre egy szabad estém a családdal. (Igen, tudom, örüljek, hogy nekem van még családom). De nem erről szeretnék most írni, hanem arról, amit a rádióban hallottam. És nem is a szálkát szeretném kivenni a riportalany szeméből, hagyva a magaméban a gerendát. Nem itélni akarok, hanem építő kritikát megfogalmazni a riportról.

Megkérdeztem egy nyugdíjas nénit, hogy miként keres munkát, s ha már adásban van, akkor mondja el az életét is röviden, tanulságul. Itt a válság, így ez a téma egészen aktuális. Segítsünk munkát találni a néninek az éteren keresztül. Az egyház – akik mi vagyunk – cselekedjen is, segítsen is – hangsúlyozták a vallási műsorban.

A néni a háború alatt született, mint a demokrácia. A korán elvesztett apa, az anyagilag nehéz gyermekkor, a korai munka, a sorozatban elvesztett állások és újrakezdések jellemezték életét. Életében a legfontosabb mégis az egyetlen fia lett. A fia, aki a negyvenes éveit tapossa, még nem nősült meg. Sokat segít, mert rendes fiú, és nélküle nem is tudja a néni, hogyan is élhetne meg. Merthogy ötven ezer forint körüli a nyugdíj egy végigdolgozott élet után. És abból sehogyan sem sikerül fizetni a törlesztőrészeket. Igen, a törlesztőrészeket, mert nemrég felújították a házat, amely az Otthont jelenti számukra.

A nyugdíj mellett a néni takarítást, kisegítést vállal családoknál. És ehhez még több ilyen jellegű munkát keres. Segítsünk, adjunk neki, takarítsunk, vasaltassunk vele. A riporter külön hangsúlyozta, hogy ez milyen keresztényi cselekedet lenne. Munkát keres, pénz kell neki, hát segítsünk.

És nincs is semmi rossz ebben, sőt köszönjük a nyíltságot és tanúságot, hogy elmondta, hogyan lehet a legrosszabb helyzetből is újrakezdeni. Köszönjük a példát.

Nem is ez a problémám, hanem a riport maga. Mert az arról szolt volna, hogy így, a gazdasági válság vége felé segítsünk már munkát találni a legszerencsétlenebbeknek.

Most akkor nekem – mint példás magaviseletű rádióhallgatónak – sajnálom kellene a nénit? De miért is? Mert olyan szegény? Én inkább felháborodtam, mert egyvalamiről nem volt szó. Arról, hogy ki a jelenleg negyvenéves fia apukája. Mert a műsorból ez valahogy kimaradt. És hogy valójában ez az alapprobléma. A hangsúlyt arra kellett volna fektetnie a riporternek, hogy a képből nincs édesapa, és a korosodó fiúnak sincs még felesége, gyermekei.

Mert mit is kellene egy nagymamának csinálni? Másoknál pénzért vasalni? Nem. Az unokáinak palacsintát sütni! Azt kellene. És a baj nem a válság meg a pénztelenség, hanem hogy nincsenek unokák. Mert ha lennének, akkor a néni rájuk vigyázna, a fia meg fizetné a törlesztőrészeket. A működő, és egymáson segítő nagycsaládban nem lenne olyan nagy gond a pénz hiánya. Mert kinek is kell az a ház? A nyugdíjas éveknél? Nem, még csak nem is a gyerekeknek, hanem az unokáknak. Az üresség ebben a történetben nem a válság, az üresség ebben a történetben a gyerekszivaj nélküli csend. De apuka nincs, a gyerekek se nősül.

Mi közöm hozzá? Természetesen semmi. Csak a jövő féltése. Csak éppen annyi, hogy a riportban erről a hiányról kellett volna szólni. Szóltatassanak meg inkább harmincas ifjú apukákat, akik elvesztették az állásukat, és nekik nem jár még a minimális nyugdíj összege sem. De még biztosításuk sem lesz, elzavarja őket a körzeti orvos! És mi lesz a gyerekeikkel? Ki járhatja iskolába őket? Nekik valóban pokol a válság, és kell a pénz.

A néni nem a munkanélküliség a baja, hanem a család hiánya. Nem másoknál kellene nyugdíjasként vasalni, és a rádióban hirdetni magát munkakeresőként, hanem biztonságban, családban élni, és a gyerekekkel, unokákkal foglalkozni. Munkát a fiatal keressen! A riport igazából ennek nyomorúságát mutatta meg!

Hiszen a hitünknek az élet minden megvillanásában meg kellene mutatkozni. Nemcsak a templom hűvösében keressük az értékeket, az Isten rendjét, hanem a családban, a rádióban és a társadalomban is. És ahol nincsenek meg ezek az értékek, az az úr nagyon tud fájni. Nem azért, hogy másokat elítéljünk, hanem azért – ahogy Jézus a boldogmondásaiban a sírókat jellemzi –, mert valaminek a hiánya az igazi fájdalom. Az ember életében legjobban az Isten értékeinek, az Isten rendjének a hiánya fáj. Akár tudomásul vesszük ezt, akár nem!

Hamza Kinga Dalma (ev. lelkész, Öskü)

Augusztus hónap igéje: „Ti test szerint ítélték. Én nem ítélek senki felett.” (Jn 8,15)

Csodálatra méltó készséggel, menteni akarással szól újra Jézus a zsidókhöz. Az ember milyen hamar és könnyen a türelmét tudja veszíteni, pl. a gyereknevelésben, az emberekkel való érintkezésben, amikor tanít, figyelmeztet. Egyszeri vagy kétszeri próbálkozás után, ha nincs eredmény, csalódottan abbahagyja mindezt, mondván, nem érdemes. Nincs, aki meghallgassa, nincs, aki a szívére vegye.

Az Úr Jézus azonban fáradhatatlanul, újra és újra szól a zsidókhöz, környezetéhez. Ő többféleképpen jellemzi magát: én vagyok az élet kenyere, az élet vize, mely örökre szünteti éhséget és szomjúságot. Havi igénk összefüggésében pedig úgy mutatja be magát: „Én vagyok a világ világossága.” (Jn 8,12) Mennyi tévedés, botlás, tanácstalanság van a világban, az ember életében. Ezekből pedig következnek a tragédiák. Nincs az embernek kellő bölcsessége, tájékozottsága, helyes ismerete. Az élet különféle eseményeiben, a döntésekben, a választatokon való eligazodásban. Nem lát világosságot. Az Úr éppen ettől akar megóvni, ebben akar segítségül lenni. Az ő követése egyenlő a világosságban való járással. Fény hull, világosság árad az útjára. Az igaz világosság követése pedig mások számára is áldást jelent.

A farizeusok, írástudók viszont meg sem kísérik megtenni azt, amit Jézus mond, s így van ez ma is. A világ még arra sem hajlandó, hogy legalább „megpróbálja” megtenni, amit Jézus mond. Süketen elveti, semmibe veszi az evangélium tanítását. Vajon mi lenne az eredménye, ha egyszer rá hallgatnánk? Hova vezetne az ő követése? Ehelyett viszont inkább támadó álláspont tapasztalható.

Életünk egyik legnagyobb akadály a ítélezés. Az a törekvés, amikor egyik ember a másik bírójává teszi magát. Az ítélet viszont Isten kezében van. „Mert az Úr a mi bírónk.” (Ézs 33,22) „Az Úr az igaz bíró.” (2Tim 4,8)

Aki ítél, minden jogát csorbítja meg. Az ember, amikor ítél, megfélekedezik arról, hogy ő is számadással tartozik. Ítélezéseink megrendítően igazságtalanok és irgalmatlanok. Aki ítél, letért az irgalom útjáról. És ezzel abba a veszélybe kerül, hogy szem elől téveszti a kiváltképpen való utat, a szeretet útját. A szeretet „Mindent elfedez, mindent hisz, mindent remél, mindent eltűr.” (1Kor 13,7). Aki ítél, gögös. Hol van akkor az alázatosság? Aki ítél, taszit. Nem a szeretetlenség, szigor, kritika segít Jézushoz embereket, hanem a megbocsátó szeretet. Aki ítél, nem lehet az Úr Jézus tanúja. Senki se legyen biztos önmagában. Isten hűségében és irgalmasságában legyünk biztosak.

Nekünk nem ítéletre, hanem megváltásra van szükségünk. A Római levél 8. fejezetében találkozhatunk azzal a kérdéssel, hogy ki az, aki elítél. Az igazság az, hogy a kereszténynek igen súlyos ítélet alatt élnek, de ki az, aki elítél minket? Ha te – kedves Olvasó – Isten gyermekeként ítélet alatt élsz, talán azt gondold, hogy Jézus ítél el téged? Segítsen Isten, hogy megszabaduljunk attól a szokványos Isten-képtől, amely szerint ő arra vár, hogy valami rosszat csináljunk, hogy azután eltörölhessen minket a föld színéről.

Gyakori szokásunk, hogy Istenre vetítjük a Mikulás képét, amikor imádkozunk, és azt várjuk, hogy ő beteljesítse kívánságainkat ajándékaival. Ugyanakkor ezzel együtt azt is magunk elé képzeljük, hogy ő magával hordja a jó és a rossz gyermekek listáját, és állandóan ellenőrzi azt, hogy megtudja, ki hogyan viselkedett. Mivel tudjuk, hogy rosszak voltunk, és a bűneink miatt ítéletet érzünk, azt gondoljuk, hogy Isten is elítél minket.

Ki az, aki elítél? Pál apostol ezen a helyen nem válaszol erre, de azt elmondja, hogy ki nem ítél el. Azt mondja: „Ki ítélne kárhözatra? A meghalt, sőt feltámadt Jézus Krisztus, aki az Isten jobbán van, és esedezik értünk?” (Róm 8,34)

Menyés Gyula (püspöki titkár, Győr)

Megkérdeztük...

Dr. Bene Éva
orvost, közírót

– Ön szerint milyen Magyarország népességének lelkiállapota?

– A magyar népesség lelkiállapotára a legtöbb halálozást okozó pszichoszomatikus megbetegedések gyakoriságából és a pszichiátriai gondozottak számából következtethetünk. A pszichoszomatikus betegségekhez azokat a kórképeket soroljuk, melyekben a lelki tényezők oki szerepet játszanak. Ezek közé tartoznak vezető halálokok: a szív- és érrendszeri-, a daganatos, az alkoholos májbetegségek, a dohányzással összefüggő légzőszervi

megbetegedések és az erőszakos halálokok (baleset, gyilkosság, öngyilkosság). Hazánkban a pszichiátriai gondozottak száma évről évre növekszik, és a betegek között kétszer annyi a nő, mint a férfi. De csak az orvosok tudják, hogy a pszichiátriai gondozásban nem részesülő betegek között is mennyi az egyensúlyát veszített, neurotikus, nyugtatókon és altatókon élő, feldúlt személyiség. Fokozódik a dohányosok, az alkoholisták és a kábítószer-fogyasztók aránya, a devianciákba menekülés. A magyar népesség egészségi állapota évtizedek óta romlik, a magyar férfiak várható, átlagos élettartama 6,5–7 évvel, a nők 4,5–5 évvel marad el az európai átlagtól. Egészségügyi szempontból a 27 európai ország között a 24. helyen állunk.

Az életkörülmények, a szociális helyzet, a munkanélküliséggel járó létbizonytalanság, az állásvesztés veszélye, a sok kudarc, kilátástalanság és családi probléma, ismétlődő vagy tartós stresszhelyzetet jelent, amely meghaladja az emberek alkalmazkodó és teherbíró képességét. Ennek következtében kialakul a „sérülékeny személyiség”, aki már könnyen megbetegszik. A lelki és társadalmi hatások – a pszichoszociális stressztényezők – tehát összefonódnak, és a pszichológiai reakciók: feszültség, harag, szorongás, félelem, bűntudat, lelkifurdalás stb. a betegségek közvetlen kiváltójának tekinthetők.

Az ép, egészséges lélek ereje a hittől, működése a lélek állapotától függ. A lélek jólétének a feltétele a lelki békesség, a nyugodt lelkiismeret. De az ember csak akkor képes megőrizni lelki egyensúlyát és békességét, ha követi Isten parancsait. Lelki harmónia, lelki békesség pedig nem létezik lelki tisztaság, makulátlan erkölcs nélkül. A népesség morális helyzete és egészségi állapota között szoros az összefüggés.

– A politikai fordulattól várható-e javulás a népesség lelkiállapotában?

– Természetesen, bizonyos mértékig igen. Gondoljunk arra a családra, amelyiknek a feje fölül el akarják árverezni a tetőt, és most az új kormány megóvja őket attól, hogy az utcára kerüljenek. A Damoklesz-kard eltűnt a fejük fölül, megkönnyebbülnek. A reménység általános közérzetjavító tényező, és az emberek a kormányváltás óta tapasztalt intézkedések következtében nyugodtabbak, megteltek reménységgel annak ellenére, hogy talán személyes életükben, életszínvonalukban nem következett be kézzelfogható javulás. Ha az emberek azt tapasztalják, hogy a vezetők nem árusítják ki, nem lopják meg az országot, ha igazságot, rendet, méltányosságot teremtenek, ha nem az idegenek, hanem az ország érdekét fogják képviselni, megnyugszanak. De a közállapotok javulása csak az egyik tényező. Az emberek lelkiállapotában valódi változás csak akkor következhet be, ha megtérnek Istenhez. Ha hisznek Isten kegyelmében, Jézus Krisztus megváltásában, csak akkor nyerhetik vissza lelki békességüket.

– Ön a magyarságnak milyen jövőképet lát?

– Ezt a jövőképet módszeresen összetörték, de talán akadnak hazafiak, bátor államférfiak, akik képesek összerakni a cserepekből a jövőt. A jövőkép azért fontos, mert ez az emberi tevékenység egyik legfontosabb, legmeghatározóbb rugója. Amit el akarunk érni, az a cél vezérli a jelen cselekedeteit. A célok mozgósítanak, a célokért küzdeni kell, a célokat el kell érni, a célokat feladni nem szabad. A gulyáskommunizmus liminalta az elérendő célokat: a hűtőgép, a Trabant és a külföldi utazás körvonalazta a jövőképünket. Miként a rendszerváltás első, rózsaszínű pillanataiban, most is azt reméljük, hogy ha lassan is, de az ország megindulhat egy olyan fejlődés útján, melynek következtében a magyar munka gyümölcse egyszer már végre a magyaroké lehet, hogy legalább a gyermekeink előtt kirajzolódhat egy olyan perspektíva, mely szerint csak az egyén szorgalmán és tehetségén múlik, hogy mit ér el.

A magyar nemzet jövőképét Petőfi lefestette: „Ha majd a bőség kosarából / Mindenki egyaránt vehet, / Ha majd a jógnak asztalánál / Mind egyaránt foglal helyet, / Ha majd a szellem napvilága / ragyog minden ház ablakán: / Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk, / Mert itt van már a Kánaán.” Számomra a magyarság jövőképében a nemzet szellemi és erkölcsi felemelkedése fontosabb, mint az anyagi jólét...

Csanád Béla (1926–1996)

ZSOLTÁR

Hová vetettél, Istenem,
mily cethal belsejébe?

Lobog a bűzhödött levegő,
az állat tűz epéje.

Töröld le csapzott homlokom,
rendelj, Uram, magadhoz.

Bár cethal-sorsot érdemel,
ki rosszat rosszra halmoz.

Még engedetlen a jövő
és nyugtalan reményem,
de aki mindent alkotott,
tudja, hogy Őt beszélem,

és szívem érte nyugtalan
e szörnyű émelegésben,
s mennék is már akárhová,
ahová küldetésem.

Szólíts parancssal, Istenem!

Üvöltök, sírok érted.

Irgalmazz prófétádnak is,
s kegyelmezz Ninivének.

A mi örömünk a Krisztusban van. Dacos, merész öröm: minél jobban el akarják üzni, annál jobban a mienk. Minél többet árt a világ, annál jobban örülünk. Mert ez az öröm örök. Annál jobban nő, minél inkább el akarnak szakítani tőle.

Dr. Luther Márton

Giay Frigyesné (gyülekezeti tag, Ajka)

Fekete István Ajkán

A várossá nyilvánításának 50. évfordulóját a közelmúltban ünneplő Ajka sok kiváló eredménnyel, a városhoz kapcsolódó, valaha itt élő ismert személyekkel büszkélkedhet. Talán a legkiemelkedőbb közülük Fekete István, a nagy természetbarát, az éles megfigyelő, író, aki így vallott magáról A ballagó idő c. művében: „Keresem az utat, a patakot, a nádast, a cserszagú erdőt... és megtaláltam hazámat.”

Keresése közben 1928. július 10-én elért Ajkára, és tizenhárom évet töltött el itt mint uradalmi intéző. Férjem, Giay Frigyes: Város a Torna partján c. könyvében – amelyet 1989-ben adtak ki – így ír Fekete Istvánról: Somogy megyében, Göllén született 1900-ban. Kaposváron, Magyaróváron tanult. Ajkára 1928-ban került a Nirnsee uraság birtokára. 1929-ben nősült, felesége Piller Edit. Két gyermekük született Ajkán, Edit és István. Ajka igen fontos szakasznak bizonyult életében. megszervezte a tejüzemet, vetőmagot nemesített, tenyészkosokat nevelt, járta az erdőt, vadászott.

Megfigyeléseinek eredményeit megküldte Kittenberger vadászújságjának, a Nimródnak. Írásai nemcsak a Nimródban jelentek meg, de az Új időkben is, pl. Emberek között, Gyepelő nélkül, Végtelen út c. művei.

1937-ben a Dante Kiadó Gárdonyi regénypályázatán I. díjat nyert el A koppányi aga testamentuma c. regényével. (Film is készült belőle.) A színházi előadás főszereplője Páger Antal volt.

Ezután az egyetemi nyomda regénypályázatán is I. díjat nyert A zsellérek c. könyve.

Ajkán készült dr. Kovács István c. filmje is, a mű megírására az őt meglátogató Bánky Viktor filmrendező kérte fel.

Ajkai élményekből táplálkozik Az öreg utakon c. novelláskötete is. A Bogánchhoz

Dalányi tanító Ugass nevű kutyája adta az élményt. Gyepelő nélkül c. regénye az ajkai élet nehézségét tükrözi, a nagybirtokosok pusztulását. A Kele kulcsregénynek is nevezhető, hiszen állatfigurái az ajkai társadalom rajzát elevenítik meg: a Gólya maga az író. A Hu c. regényének bagolyhőse valamikor Hegedűs erdész tulajdonában rémisztgette a varjakat, de az utcán a gyerekeket is.

Végül miért is ment el Ajkáról?

A Gazdatisztek Lapja 1941. július 1-jei számában erről azt olvashatjuk: Fekete István irodalmi sikerei miatt elvesztette intézői állását. Ez ugyan nem igaz, mert intézői munkáját példásan végezte, irodalomnak éjszaka élt.

Ajka város felismerve az író egyre nagyobb jelentőségét, elhatározta, hogy emléket állít ajkai tartózkodásának.

Férjem, Giay Frigyes 1971. október 6-án a következő levelet intézte Fekete Istvánnéhoz. (Forrás Gáspár János: Töre-

dékek Fekete István levélhagyatékából. Életútja Ajkától–Ajkáig.) Részlet a 96. levélből:

(Igen tisztelt Asszonyom!)

1971. okt. 24. 25. 26. 29. napok valamelyikén szíveskedjék hozzájárulni ahhoz, hogy a Városi Tanács V. B. Műv. Oszt. képviselőjében látogatást tehessen Önnél a csop. vez. és a népművelő felügyelő, szeretett férje, Fekete István életéről, írói munkásságáról, ajkai élményeiről hangfelvételt készíthessünk és a budapesti otthonukról fényképet.

Ajkán Honismereti Múzeum létesül, melynek keretei között méltó módon szeretnénk emléket állítani férje ajkai tartózkodása és irodalmi munkássága bemutatására.”

A válaszlevél hamarosan megérkezett, melyben az író felesége jelezte: örül a lehetőségnek, a látogatásnak nincs akadálya, de az érkezésről pontos dátumot kér.

Az emlékszoba 1975-ben elkészült, a kiállítást ma is sokan látogatják, ahol megtekinthetik Fekete íróasztalát is, amelyet valaha egy Bödecs nevű ajkai asztalos készített.

Születésének 80. évfordulójára Borsos Miklós bronzportrét készített, Samu Katalin pedig az állatszereplők figuráit süttői mészkőből mintázta meg. Bogács, Kele, Lutra, Cini, Fecskék, Vuk, Vahur, Hu (képünkön) szobrai ma is díszítik a városligeti parkot.

1987-ben országos hatókörű Fekete István Irodalmi Társaság szerveződött. Tiszteletbeli elnöke: Fekete Istvánné, elnöke: Zöld Ferenc, társelnök: Giay Frigyes, alelnök: Patka László, titkár: Gáspár János, jegyző: dr. Gasztonyi Erzsébet.

A Fekete István Irodalmi Társaság ma is működik, pályázatok kiírásával, évfordulók megünneplésével, prózamondó versenyekkel méltóképpen emlékeznek a városban az íróvá vált Fekete Istvánra.

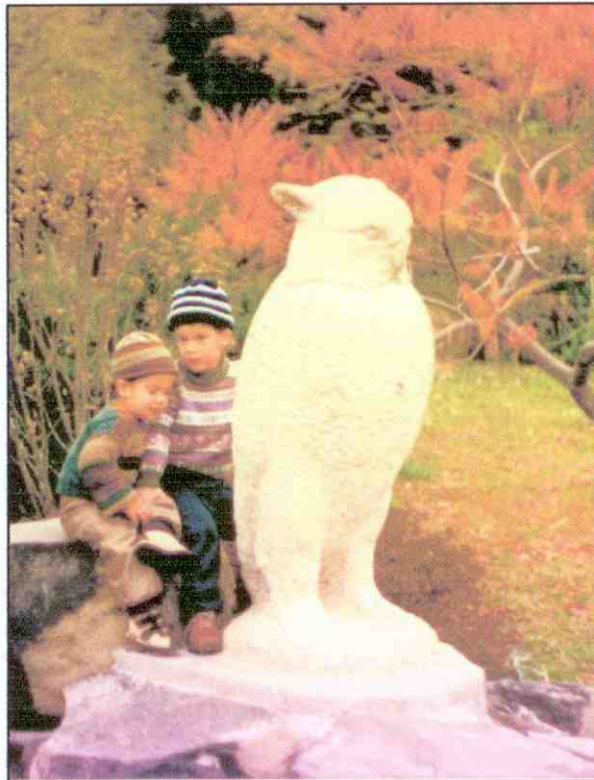
Az Irodalmi Társaság 1998 karácsonyán Gáspár János szerkesztésében kiadta Aranymálinkó c. gyűjteményét, az író hátrahagyott verseiből.

Horváth Tibor ajkai tanár lelkes és ügybuzgó munkája eredményeképpen 2008-ban megjelent Őszinte szóval c. könyve a hagyatékok sorsával kapcsolatban, az Irodalmi Társaság kiadásával.

Országszerte intézményeket, iskolákat neveztek el az íróról.

Utóirat: Fekete István római katolikus volt, de vallását nem gyakorolta. Szelid erőszakkal készítette feleségét arra – aki református volt –, hogy vegye fel a katolikus vallást. Lányuk Bécsben rendfőnöknő volt, ma nyugdíjas, fiuk Chicagóban él.

Pusztá véletlen, hogy a gyermekeket egy Lujza nevű evangélikus tanítónő nevelte, tanította, aki később evangélikus lelkész felesége lett.

Varga György (ny. ev. lelkész, Pápa)

„Szent igédnek fáklyafénye...”

Gondolatok a vasárnapok ünnepi igéi alapján

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP HETE

„Isten azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és az igazság ismeretére eljusson.” (1Tim 2,4)

Dum spiro spero – amíg élek, remélek – hangzik a régi latin mondás. Ez a néhány szó lehet akár a lelkipásztorok vallomása – a nyugdíjasoké is –, amikor híveikre gondolnak. Ez lehet reménységük szülőknek, családtagoknak is, amikor övéikért, hitre jutásukért, üdvösségükért imádkoznak. Miért? Mert „Az az Isten akarata, hogy MINDEN EMBER ÜDVÖZÜLJÖN...”

Sok áldott példára emlékezhetünk, amikor Isten hatalmasan cselekedett reménytelennek tűnő helyzetekben is. Evangelizációs ígéhirdetésében mondta el egy lelkész, ami a gyülekezetében történt: Pártember volt az illető. Nagy beteg lett. Ezt mondta fiának: Menj el, fiam, a paphoz és kérd meg, jöjjön el, mert szeretnék úrvacsorát venni! De édesapám, miért menjek a papért, mikor évtizedeken keresztül nem járt templomba, és a gyülekezettel sem törődött? – kérdezte a fia. Tudod, fiam, Isten nélkül lehet élni, de meghalni nem – hangzott a válasz. Eljött a lelkész, és őszinte átééléssel vette az úrvacsorát. Néhány héttel később kérése alapján egyházi temetés volt...

Jegyezzük meg mi is: Amíg élek, remélek.

„Megtartóm vagy, én lelkemet éltetvén, Nem örülsz te a bűnösnek elvesztén, De örvendesz inkább a megtérésén És örökkévaló boldog életén.” EÉ 47,4

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 6. VASÁRNAP HETE

„Krisztus szereti az egyházat, és önmagát adta érte, hogy megszentelje és megtisztítsa a keresetséggel az ige által.” (Ef 5,25–26)

Ez a bevezetés, *Krisztus szereti az egyházat*, ez az alap. Amit így mondhatunk egymásnak: Szeretlek. A szeretetnek jelei vannak, azok teszik hitelessé szavainkat a mindennapi életben. S Krisztus részéről mi a helyzet? „Önmagát adta érte...”

Lutherral vallhatjuk, amint tanultuk is: „Jézus Krisztus az én Uram, aki engem elveszett és megítélt embert megváltott, minden büntől, haláltól és az ördög hatalmából megszabadított... szent és drága vérével, ártatlan szenvedésével és halálával, hogy egészen az övé legyek...” A második hitágazat magyarázatában olvassuk ezeket.

És mi a célja velünk? „... hogy megszentelje és megtisztítsa a keresetséggel az ige által...” Megszenel. Így imádkozott értünk Jézus: Én óérettük odaszentelem magamat, hogy ők is MEGSZENTELTEKKÉ legyenek az igazságban. Jn 17,19

Óvéi vagyunk. S ő akar megtisztítani is bennünket naponta. Ezt mondta: „Az én Atyám, a szőlőműves... minden szőlővesszőt, amely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy több gyümölcsöt teremjen.” Jn 15,2

„Atyánk metszőkése Minket tisztogat, Hogy többet teremjünk, Gyümölcsöt, sokat...” EÉ 395,2

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 7. VASÁRNAP HETE

„Ízleljétek meg, és lássátok meg, hogy jó az Úr! Boldog az az ember, aki benne bíz.” (Zsolt 34,9)

De finom ez az étel, olyan jó íze van – mondjuk sokszor. A Zsoltáros is ezt a szót használja, amikor Istenre tekint, és másoknak mondja: „Ízleljétek meg, hogy jó az Úr”. Így tapasztalhattuk mi is számtalanszor.

Egy történetet olvastam nemrégiben. Egy szerzetes ült a folyó partján, és elmélkedett. Láta, hogy egy skorpió a vízbe esett és vergődött, menekülni akart, de nem tudott. A szerzetes lehajolt, óvatosan kiemelte, és a szárazra tette. De közben a skorpió megszúrta a kezét. A történet ismétlődött. A skorpió újra a vízbe esett. Újra kiemelte, s az újra megszúrta a kezét. Harmadszor is megtörtént, s

akkor is megszúrta a mentő kezét. A szerzetes közelében lévő ember, amikor ezt látta, így szólt hozzá: Miért teszi ezt? Nem látja, milyen hálátlan? A szerzetes így válaszolt: Igaz, de gondoljunk arra, a skorpiónak ez a természete, hogy szúrjon, az enyém pedig az, hogy irgalmas legyek.

Testvéreim! Isten de sokszor könyörült rajtunk, pedig hányszor megszúrtuk hálátlan szavaink és cselekedeteink révén mentő „kezt”. Mégis mit tett? Újra és újra irgalmas volt hozzánk. Ugye tapasztaltad te is! Ha nem, megtapasztalhatod még: „Jóságos az Úr! Boldog az az ember, aki benne bíz.”

„Jó Atyám az Isten. Gyengeségeimben Támogat engem. Láthatok szükségét, Biztos menedéket Ő ad énnekem. Megszán és mellettem áll: Bánatom úgy oszlik széjjel, Mint a füst a széllel.” EÉ 351,3

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 8. VASÁRNAP HETE

„Az Isten szeretet: és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is öbenne.” 1Jn 4,16

Igy kezdődik az igénk: „Az Isten szeretet.” Csak három szó. Némelyekből az ellenkezést váltja ki ez, és a szavak után kérdőjelet tesznek. Az Isten szeretet? Kis missziós lap elmékedésének is ez a címe: Ilyen a szeretet Istene? Keserűség, csalódás, betegség, munkanélküliség sokszor ezt eredményezi. De az elmékedés és sokak vallomása idővel eljut odáig, hogy a mondat végére pont kerül: Az Isten szeretet.

Agyvérzéses tanárnő kórházi ágya mellett álltam. Megbénult és megnémult. Hűsleges templombajárók voltak férj és feleség, előzőleg Veszprémben, majd Pápán mint nyugdíjasok. Karácsony közeledett, Isten szeretetének ünnepe. Mit is mondhatok most? Két fényképet vittem be neki, a bakonyszombathelyi és a pápai evangélikus templomét. Tessék csak emlékezni – mondtam –, mert mindent értett. Ez a bakonyszombathelyi templom fényképe, ott volt kedves Ica néni az utolsó evangélikus másodtanító, s abba a templomba minden reggel mentek a diákokkal. Ott az oltár felett ez olvasható: ISTEN SZERET. – A pápai templomunkban pedig a szószék felett ez áll: AZ ISTEN SZERETET. Imádságom Ica néni ágya mellett így szólt: Uram, akit szeretsz, beteg. Isten szereti most is. Próbálj csak utánam mondani: ISTEN SZERET. És néma ajkáról leolvashattam ezeket a szavakat. – Néhány héttel később – hitem szerint – a szeretet Istene fogadhatta magához.

„Isten szívében megpihenve Forrjon szív a szívre hát! Lángszerelemünk hön ölelje Édes Megváltónkat át.” EÉ 266,1

Isten szeretete az egymás iránti szeretetet is belénk olthatja, mert „aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is öbenne.”

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 9. VASÁRNAP HETE

„Hű az Isten, aki elhívott minket az ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre.” 1Kor 1,9

Döntő ez a szó: ELHÍVOTT. – Ki hívott el bennünket? Ezt tanúsítja a bevezetés: A hűsleges Isten. Mire hívott el? „A mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségre.”

Az apostollal együtt a hívó ember vallomása is ez. Így tapasztalhatjuk meg ennek a közösségnek az áldásait bibliaolvasásban, imádságban, gyülekezetben. Mikor hívott el? Már keresetségünk alkalmával, ami később tudatosulhatott bennünk. Erre emlékezhetünk hálaadással.

Nyolcvanadik születésnapomon, amikor helyettes lelkészként szolgáltam 2008. július 13-án – pontosan azon a napon, amikor lelkészsé szentelése 56. évfordulója is volt –, így hangzott a gyülekezet éneke: „Te hívtad el, te küldted el, Erősítsd meg szentlelkeddel.” (EÉ 313,1) Ő hívott el keresetségemben is és a lelkészi szolgálatra is.

Konfirmandusok énekelték a hitvallást: „Örök életre hívtál engem, Bűnösök megváltó Ura. Feltárult szent keresetségemben A mennyországnak kapuja...” EÉ 300,3

Szimon János (ny. ev. lelkész, Sopron)

„Szent igédnek fáklyafénye...”

Gondolatok a vasárnapok ünnepi igéi alapján

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 10. VASÁRNAP HETE

„Jézus Krisztusban van a mi váltságunk az ő vére által: a bűnök bocsánata az ő kegyelmének gazdagsága szerint.”
(Ef 1,7)

A kegyelem elnyerése köthető és kapcsolható sok mindenhez: helyhez, időhöz, alkalmakhoz. Valóban hálát adhatunk, hogy Isten kegyelmét sokszor és sokféleképpen teszi elérhetővé. Hálát adhatunk azért a helyért, ahol az elmúlt hónap alkalmain, az árvíz idején lelkész és gyülekezet – igaz, hogy gumicsizmában – de eljuthatott a templomba, hogy igét hirdessen vagy hallgasson. Rokonaim szülőfalumból aggodva hívtak telefonon kétségbeesve, hogy az árvíz minden utat elzárt, és így hogyan jut el a testi-lelki élelem hozzájuk?

De a legnagyobb árvizet bűneink árja okozza, ezért a döntő kérdés nem a hely és idő, az alkalmak, vagyis hogyan, hol és mikor gyülekezzünk össze, hanem, hogy van-e valaki, aki meg tud szabadítani attól a bűnbocsánattól, melytől átázik, tönkremegy otthonunk békessége, és ránk dőlnek a veszélytől megrepedt vályogfalak.

Egyetlen ára van, amit Jézus lefizetett ártatlan szenvedésével és halálával, hogy kiszabaduljunk bűneinket Istentől és egymástól elzáró, kárhozatos halálos áradásától: az ő vére. Csak általa van váltságunk: bűnbocsánatunk, életünk és üdvösségünk.

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 11. VASÁRNAP HETE

„Krisztus által a hitben van menetelünk ahhoz a kegyelemhez, amelyben állunk, és dicsekedünk is azzal a reménység-gel, hogy részesedünk Isten dicsőségében.” (Rm 5,2)

A dicsekedés úgy ivódik bele az ember életébe, mint a rozsdafolt a textíliákba, ruhadarabokba. Nehéz megszabadulni tőle. Nézem a fiatalok zsúfolt tetoválásokkal díszített testfelületét. Milyen operáció szükséges, ha egyszer meg akarnak szabadulni a kellemetlenné vált „szex-térképtől”?

Tele van az ember gyerekkorától – ha nem is tetoválással – a külsőben, de belső világában – a dicsekedések számos variációival. Különösen azoknak fáj, akiknek nincs mivel kitűnniük, és az utolsók között vannak.

Pál apostol a reménységgel dicsekszik. Nem leeresztett „ballon-életét” akarja felfújni, hogy a magasba röptesse látványosan, hanem kicsiségét, erőtlenségét odahelyezi Isten elé, mint egy torzszülöttet, hogy könyörüljön rajta, kegyelmezzen neki. Elég nekünk is az Úr kegyelme, mert az ő ereje erőtlenség által jut célba. Isten ma sem a saját erejükben bízó és dicsekvő Góliátok mellé áll, hanem azokat részesíti dicsőségében, akik az ő nevében küzdenek, szolgálnak Dávidokként.

Áldott légy, Úr Jézus, hogy kegyelmed nagyobb a mi vétkeinknél! Önmagadat adtad bűneinkért, és így bűnbocsánatot, életet és üdvösséget adtál. Ebben a hitben és reménységben dicsekedhetünk, és szolgálatunkkal nem magunkra, hanem az Úrra irányítjuk a tekintetet!

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 12. VASÁRNAP HETE

Kegyelemből tartattatok meg hit által: és ez nem töletek van, Isten ajándéka ez.” (Ef 2,8)

Elgondolkodom azon, hogy a kegyelem, amely Isten örök életre mentő, semmivel ki nem érdemelhető, meg nem vásárolható és meg nem szolgálható szeretete, hogyan kapcsolódik a hittel, mellyel mi elfogadjuk ezt a jó pásztort mentő mozdulatot. Akkor mégiscsak jön valami tőlünk, ami nélkül nem menekülünk meg? Egy evangelizátor az elkőborolt juhról szóló ígéről azt mondta, hogy az a szakadékban annyira összezúzta magát, hogy teljesen rászorult a pásztor felemelő, kiemelő mentésére (totálkáros volt). Szó sem lehetett arról,

hogy maga előtt hajtsa a nyájig, hanem nyakába vette, és vitte, amint azt szülőfalum templomának oltárképe is mindig elém állítja.

Szerintem a kegyelem és a hit úgy is kapcsolódik a leg-szorosabban egymáshoz, hogy mindkettő és mindegyik külön is Isten ajándéka. Nem tőlünk van, nem a mi produktumunk, hanem tetőtől talpig, szőröstül-bőröstül, kívül-belül, vagyis totálisan ajándék. Ha a jó Pásztor nyakában ájultan éledező juh erre ámulva felnyitja újra szemét, nem tehet mást, mint hálás hittel és bizalommal figyel a Pásztor szavára és követi őt a nyáj közösségében.

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 13. VASÁRNAP HETE

„Az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az ő parancsolatait: az ő parancsolatai pedig nem nehezek.” (1Jn 5,3)

Az előző vasárnap gondolatait folytatva: a jó Pásztor által megmentett, hazavitt és lábra állított bárány életében eljött annak az ideje, hogy most már ne a „maszek” útjait járja, melynek a vége a szakadék mélye, hanem Isten szeretetparancsolatait kövesse. Az ajándékba kapott szeretettel forduljon Isten felé, aki Jézus Krisztus által megmentette. Ugyanakkor felebarátai felé is, akik a nyájban, a gyülekezet közösségében, vagy azon kívül az irgalmasság után éheznek és szomjaznak.

Ha ezeket a parancsolatokat János apostol „nem nehezeknek” minősíti, akkor bizonyára arra is gondol, hogy minden korban megadja az Úr övéinek azt az erőt, a korának megfelelő helyzeteket, hogy a szeretet parancsolatainak teljesítése ne legyen terhes. Így a felettünk lakó 95 éves Elza néni pár lépcsőt megjárva még meglátogathatom az Útmutató napi igéjével, és a szomszéd templomunkban az Isten szeretetével töltekezhetem, hogy szolgálhassak vele.

Hordjuk, Testvér, a másik terhét, mert csak így nem nehezek Isten parancsolatai.

SENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 14. VASÁRNAP HETE

„Magasztaltjátok az Urat, mert jó, mert örökkévaló az ő kegyelme.” (Zsolt 118,1)

Ha valakinek a jóindulatát meg akarjuk szerezni, különféle pozitív jelzővel látjuk el személyét. Feleségmentől többször hallottam, hogy amikor a szülőktől testvérével együtt egyformán kaptak édességet, öccse gyorsan megette a sajátját, majd hozzá jött, hogy jó testvéreként felezzék meg vele az ajándékot. Addig duruzolt a fülébe: „jó testvér vagy”, amíg el nem felezte vele az övét. Mivel a gazdag ifjú is Jézushoz csak mint „jó Mesterhez” fordul, és hízogó megszólítással várja tőle a választ, hallania kell: „Senki sem jó, egyedül csak az Isten” (Lk 18,19). Talán erre alapozva mondja sok hitben élő is, hangsúlyozva Istentől, hogy ő a jó Isten.

A zsoltáros a jó jelzőt az Úrhoz kapcsolja, akit azért magasztalunk, mert jó. Egyről azonban sohasem feledkezhettünk meg: ha a jó-voltát örökkévaló kegyelmétől elválasztjuk – melyet Jézus Krisztus értünk való áldozatában, halálában és feltámadásában tett nyilvánvalóvá értünk, üdvösségünkre –, megkérdőjelezhetővé válik az ő jósága. Mert sok keserűség, fájdalom, betegség, halál zúdul ránk „árvízként”, mely Jézus Krisztus „kereszt-hídja” nélkül csupán gyorsan eltűnő szivárvány-hidakat rajzol festett egekre. Lányunkat nemrég tragikusan veszítettük el. Ha nem tudnánk rálépni elvesztése után Jézus Krisztus „kereszt-hídjára”, mely őt is, minket is és velünk együtt sok gyászoló Testvért kegyelmében a kárhözatos zuhanástól üdvösségre ment, nem tudnánk a zsoltáros felhívására sem magasztalni az Urat!

Tubán József (cv. lelkész, Csorna)

A Dunántúli Egyházkerület jövője VI.

2000-ben, amikor megalakult a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület, magam is tele voltam optimizmussal. Talán azért, mert tíz évvel ezelőtt én is fiatalabb voltam. Örömmel vettem az egyházkerület újjáéledését, de sokakkal együtt azt hittem, hogy mindent újra lehet kezdeni nagyjából onnan, ahol 1952-ben abba kellett hagyni.

Mára egyértelművé vált, hogy ami dunántúli evangélikus kegyességként sok tekintetben példaértékű volt, és máig érezteti a hatását, az nem minden esetben tiszta lutheri hagyomány, hanem sok tekintetben például református gyökerei vannak. Amellett, hogy a dunántúli evangélikusság egységét meg kell őriznünk, arra is oda kell figyelniük a jövőben – mint ahogyan az elmúlt tíz esztendőben is kénytelenek voltunk ebbe az irányba fordulni –, hogy

nem a hagyományaiból élő népegyházat, hanem az igéből táplálkozó missziói egyházat kell építenünk és működtetnünk. Ebben természetesen bizonyos dunántúli hagyományokat is fel kell használnunk, de nem kritikátlanul.

Néhány hónappal az egyházkerület megalakulása után az akkor még Győr-Soproni Evangélikus Egyházmege vezetője a Mosonmagyaróváron 2001. március 24-én tartott presbiteri csendesnapjára egy előadást kért tőlem azzal kapcsolatban, hogyan képzelem el egyházkerületünk jövőjét. Az alábbi – részletekben közölt – előadás szövegét változatlanul hagyjuk, az olvasóra bízva az értékelést. Ha ma kellene előadást tartanom a témáról, sok tekintetben másképpen fogalmaznék...

A JÖVŐ HÍDJÁ

Isten tehát felejthetetlen történelmi pillanattal ajándékozott meg bennünket 2000-ben, újjászülethetett a Dunántúli Evangélikus Egyházkerület. Az ítéletnél, amelyet bizonyára megérdemeltünk, erősebbnek bizonyult a kegyelem szava.

De hogy milyen lesz a Dunántúli Egyházkerület jövője, hogy van-e egyáltalán biztató jövő előttünk, dunántúli evangélikusok előtt, erre a kérdésre nem adnak feleletet zsinati törvények, az ünnepélyes elnökségi és tisztségviselői beiktatások alkalmával elhangzott szavak, a különféle közgyűlési határozatok. Mert ezektől a Dunántúli Egyházkerület csupán van, de nem biztos, hogy él. A kerület 1952-ben lefedett sírja megnyitott, de hogy a test lélegzik-e még, azt nem tudjuk.

Olyan most a Dunántúli Egyházkerület, mint a híd, amelynek pályája, felépítménye tökéletesen, ragyogóan, határidőre elkészült, de addig nem lehet használni, amíg a pillérek nem állnak szilárdan a vízben. És ha már ilyen történelmi időkben élhetünk, hát nekünk kell hídépítőkké lennünk. Nincs könnyű dolgunk. Pedig most van itt a kedvező idő, és ezt az efezusi gyülekezetnek adott apostoli rendelkezés szerint nagyon jól ki kell használnunk: „Aron is megvegyétek az alkalmakat, mert az idők gonoszak” (Ef 5,16).

Szilárd pilléreken kell, hogy nyugodjon a Dunántúli Egyházkerület múltból jövőbe vezető hídja. Mik ezek a pillérek?

Az egyház jövőjének alapja egyedül Isten kegyelme. Az egyház akkor erős, ha kösziklára van alapozva (Mt 16,18). Ez a szikla maga Jézus Krisztus. Ezért egyházkerületünk jövőbeli pillérei között elsőként az élő bibliai alapokat emlitem. Falusi gyülekezeteim történetéből vannak adatok arra nézve, hogy egyházunkban valaha megvalósult Luthernek az az elképzelése, amely a Kis káté megírására ösztönözte őt: a családfő tanította háza népét a Szentírás és a hit igazságaira. Biblia legalábbis minden gazda házában volt, ugyanígy énekeskönyvek, imádságos- és esetleg prédikációs könyvek is. Ezek segítségével a gazda vezetésével az egész család – beleértve a cselédeket és a közelben lakó zselléreket is, még ha ezek nem is voltak mindig evangélikusok – áhítatokat tartott reggel és este. Nem volt számukra kérdés, hogy ha már iskolába járhatnak és megtanulhattak olvasni, akkor elsősorban a Szentírást olvassák.

A régi lelkészek is gyakran festették meg magukat úgy, hogy ott volt a kezükben a Biblia. Dunántúli őseink ismerték és használták a Bibliát. Együtt éltek vele. Ha ma megnéznénk gyülekezeteink pénztárkönyveit, aligha jönne ki az az eredmény, hogy évente legalább annyi Bibliát vesznek meg gyülekezeti tagjaink, mint amennyi esküvő van – vagyis ahány új család születik a gyülekezetekben...

Egy nyugatról érkezett lelkészvendégünk nemrégiben elmondta, hogy náluk az emberek szinte egyáltalán nem ismerik a Bibliát. Hála Istennek, mi még nem tartunk itt. De félok, hogy ha mindent kritikátlanul átvesszünk ettől a szellemileg-

lelkileg kiüresedett Nyugattól, az az ige teljes megvetéséhez vezet. Bár lenne olyan anyagi helyzetben most vagy a közeljövőben az egyházkerület, bár lenne annyi emberünk, hogy ismét missziói lelkészek járhatnák a szórványokat, Bibliát árulva vagy akár ajándékozva is az evangélikusoknak! De ez nem csupán a papok dolga. Hány szülő és nagyszülő mondja azt gyermekének vagy unokájának legalább vasárnap délután: gyere, nyissuk ki néhány percre a (Képes) Bibliát? Hány férj vagy feleség mondja a párjának a nap végén, az esti film előtt vagy után: és most olvassunk el egy fejezetet a Bibliából is? Ahánnyal a holnapi naptól fogva több, annyival biztosabban áll majd a jövőben a Dunántúli Egyházkerület hídjának egyik pillére. Hiszen:

*Hol Biblia a házban nincs,
Hiányzik ott a legfőbb kincs.
Tanyát a sátán ütött ott,
De Isten nem lel hajlékot.*

A második pillért a lutheri hitvallásosságban látom. A Dunántúli múltban is arról volt híres vagy hírhedt, hogy evangélikussága a változó időkben is meglehetősen ortodox maradt. Említettem már, hogy manapság, az ökumené és a vallási elszürkülés korában még lelkészképzésünkben sincs megfelelő értéke a lutheri örökségnek. Három gyülekezetemből kettőnek – a régebbi alapításúknak – a pecsétjében ma is szerepel a büszkén vállalható megjelölés: *Ágostai Hitvallású Evangélikus Gyülekezet*. Hiszen ez a név tartást és rangot jelent, nemcsak őseinknek, nekünk is!

Valamikor a konfirmandusok nem egyszerűen egy vallástételt mondtak el az oltár előtt, hanem esküt! Idősebbek még emlékezhetnek is a szövegére: „Istennek szent oltára és az egész keresztyén gyülekezet előtt ígérjük és fogadjuk, hogy ágostai hitvallású evangélikus keresztyének akarunk és kívánunk maradni életünk végéig.” Bár a világ, úgy tűnik, töretlenül halad a minden egyéni szinttől összeolvasztó globalizáció útján, azért mi a régiekhez hasonlóan merjünk csak ma is lutheránusok, ágostai hitvallású evangélikusok maradni, és hovatartozásunkat, másoktól való különbözőségünket nyíltan és bátran vállalni.

Az Ágostai hitvallás szerint az egyház ott van, ahol az evangéliumot tisztán tanítják. Olyan kor áll mögöttünk, amelyben felsőbb egyházi nyomásra a lutheri teológia nemkívánatos volt a szószékeken. A tíz évvel ezelőtt kiadott alsó tagozatos hittankönyveink sem mindig adnak lutheránus igemagyarázatot a bibliai történetek ismertetése után.

Ha a Dunántúli Egyházkerületnek jövőt akarunk építeni, akkor nem szabad háttérbe szorítanunk hitvallásosságunkat, lutheri örökségünket.

(Folytatjuk.)

Jégbe fagyott üzenet... Emlékezés Várkonyi Lászlóra

2003 tavaszán a Misszió Evangélikus Magazin szerkesztői-zottsága úgy döntött, hogy a legközelebb megjelenő tematikus lapszám témája az „erőtlenség” legyen. Akkoriban még erősen élt bennünk az a büszkeség, hogy egy évvel korábban – Eröss Zsolt személyében – az első magyar is feljutott a Föld legmagasabb pontjára. Aki viszont mögötte ment, és szinte csak pár méterrel maradt le a dicsőségről, kevesebb szó esett. Ő Várkonyi László volt, akivel akkor én készítettem interjút. Találkozássunkkor egy hivatását szerető, nagyszerű embert ismerhettem meg benne, aki szavaiban szinte elérhető közelségbe hozta az olvasó számára a magashegyi világot.

Nemrégiben viszont újra a híradások középpontjába került. És hallottuk a szomorú tény, 2010. április 26-án a Mount Everesten jégomlás temette maga alá, és életét veszítette. Rá emlékezve közöljük az akkor megjelent interjút. Akkor még nem tudtuk, hogy amiről mesél, egyszer nagyon közlőre fogja érinteni őt és szeretteit.

Várkonyi László 1956-ban született, 1971-ben, 15 évesen kezdett el hegyet mászni. Bejárta a Magas-Tátrát, a Kaukázust, a Pamír-hegységet, az Andokot és a Tien Shan-t, mielőtt figyelme a nyolcezresek világa felé fordult. Három nyolcezres megmászásában vett részt, és kettőnek a csúcsára fel is jutott. Az oxigénpalack nélküli hegymászás magyar magassági rekordere. 2002 tavaszán az Everest nepáli normál útvonalán 8770 méterig jutott...

Nyugodj békében, Konyi!

– Mi készíti az embert arra, hogy hegyet mászon?

– Az első „tudatos hegymászók” a varázslók és a sámánok voltak, akik így vonultak el a világtól. Másokat a kényszer hajtott fel. Állattenyésztők, vadászok vagy olyanok, akik valamilyen ellenség elől menekültek. A Kaukázusban ma is élnek zárt közösségekben olyan népcsoportok, akik valamikor az oszmán hódítás elől menekültek oda. Még magasabbra jutottak azok, akik ércet, aranyat kerestek az éntetlen környezetben. Nekik sokat köszönhetnek a hegymászók, mert ők adták a tájékozódási pontok neveit. A csúcsok meghódítására az 1700-as évektől kezdődtek kísérletek. Ekkortól már hiúsági kérdés, illetőleg dicsőség volt feljutni a kihívó ormokra. Egy jezsuita szerzetes – Pater Regis – ekkor fogalmazta meg naplójában, hogy a Föld legmagasabb pontja minden bizonnyal a Mount Everest. Ennek megmászására 1921-ben indult el az első expedíció, de a csúcsot – Sir Edmund Hillary és nepáli serpája, Tensing Norkay személyében – csak 1953-ban sikerült meghódítani az embernek.

– Létezik a bűvároknál ismert mélységmámor a hegymászóknál is?

– Ebben a magasságban, az oxigén-szegény környezetben már nem tud megfontoltan gondolkodni az ember. Ha jóra fordul az idő, csúcstámadásnál elég sokan indulnak meg a táborból, és nagy a veszély, hogy velük sodródik a legyengült ember. Valójában még az indulás előtt itthon kellett tudatosan eldönteni, hogy mit adok oda az Everestért. Megér-e egy lefagyott és amputált végtagot, vagy esetleg még azt is megkockáztatom, hogy ott maradjak örökre?

– Hogyan viselkedik az emberi szervezet ebben a magasságban?

– 6400 méter felett az emberi szervezet a megfelelő mennyiségű oxigén hiányában a rövid távú túlélésért küzd, és megkezdődik önmaga lassú lebontása. Agy- vagy tüdőödéma léphet fel, valamint kiszáradás. Meg kell tanulni tudatosan lélegezni, minden egyes lélegzetvétellel technikáját végiggondolni. Inni is csak kortyolva lehet. Alacsony a légnomás, a levegő oxigéntartalma a földközeli légkörnek alig egyharmada. Úgy zakatol a szív, mintha futnánk. 8000 méter felett pedig – a halálzónában – a szervezet már nem a tartalékait, hanem saját sejtjeit bontja le a túlélésért. Ezért ebben a magasságban 36–72 óránál többet nem szabad eltölteni. Mindemellett külön kihívás a hőmérséklet, ami a szél hűtő hatásának „köszönhetően” akár a mi-

nusz 50 fokot is elérheti. Aki oxigénpalackot használ, annak viszont tisztában kell lennie azzal, hogy ha a palack valamilyen oknál fogva meghibásodik (szelepbefagyás, palackürülés, tömlősérülés stb.), akkor halálra van ítélve.

– Gondolom, a halálzónában átíródnak az etikai törvények is.

– Én halálközeli etikának nevezném. Ebben a magasságban az embernek nincs cselekvési tere, nem tud segíteni a másikon. Nem hívhat mentőt telefonon. Büntetőjogilag nem lehet és erkölcsileg is nehéz felelősségre vonni azt, aki a csúcs felé menet átlép egy haldoklót. Elvileg két dolgot mégis tehetne. Az egyik az, hogy ad az illetőnek a saját oxigénjéből, és ezáltal annak haldoklását 10 perccel meghosszabbítja, ám így ő is könnyen életveszélybe kerülhet. A másik lehetőség, hogy sajnálkozik, és kegyelethből ő sem megy fel a csúcsra. Szerintem mindkettő farizeusi viselkedés. 1996-ban például japánok mentek a csúcs felé, amikor három indiai hegymászó teste feküdt a hóban. Kettő még élt közülük. Elmentek mellettük. Néhány nappal később egy német jött lefelé, és elveszített kesztyűje helyett az egyik halottról húzott le egy másik kesztyűt. A holttestek ott fekszenek, nem hozzák le a tetemet. A hideg jól konzerválja őket. Legfeljebb az útból teszik félre, hogy azért mégse kelljen átlépni rajtuk. De olyan is megtörtént már, hogy a halott hegymászó felesége megkérte az arra járó expedíció tagjait, hogy férje holttestét lökjék le a szakadékba. A civilizált világban ez mind elítélendő magatartás, de „ott fenn” ez teljesen természetes. Ami azt illeti, mostanában már az utcán is előfordul, hogy a járókelők elmennek egy földön fekvő ember mellett...

– Hogyan lehetne leírni a magashegyi világot?

– Ott nem emberszabású a környezet, más a lépték, mások a méretek. Ha tűz a nap, a sziklák akár 100 fokra is felmelegednek. A következő pillanatban vihar tombol, orkánerejű széllel. Nincsenek színek sem. Kiszámíthatatlan minden, és tőlünk függetlenül működik. Ezért fontos például olyan felszerelési tárgyakat magunkkal vinnünk, amelyeket jól ismerünk, szeretünk, és amik beváltak, hogy még azok is pozitív élményeket adjanak nekünk. Ha valami nem úgy működik, ahogyan kell, a tehetetlenség bénítóan hathat az emberre, s ez a veszély a magashegyi viszonyok közepette fokozottan fennáll.

– Közös a taktika, de egyéni a mozgás az expedíció tagjai között...

– A közös munka, az egyeztetett taktika inkább a feladatok megosztásán alapul, mint a szoros közelségben való mászáson. A teljesítmény, az erőnlét mind egyéni adottság. Az, hogy önállóan tudunk haladni a hegyen, alapvető követelmény. Az együttthaladásnak csak akkor lehet létjogosultsága, ha feltétlenül a biztonságot szolgálja. A hegymászók egymásrautaltságát szimbolizáló kötélnak is csak addig van értelme, amíg az a biztonságot jelenti. Ha a kötélnél már inkább akadályozza az előrejutást, netán a társat is veszélyezteti, nem szabad használni!

– Legyőzöttnek érzi-e magát, amiért visszafordulni kényszerült néhány száz méterre az áhított cél előtt?

– Nem. Ezt a döntést szabadon hoztam meg. Az előretolt alaptáborban – a halálzóna alatt – figyeljük az időjárást, mikor alkalmas a csúcstámadásra. Én későn indultam, vagy esetleg gyorsabban kellett volna mennem. Délután két órakor 8780 méter körül jártam – egy-két órányi járásra a világ tetejétől –, amikor már elkezdett esni a hó, és rosszra fordult az időjárás.

Amint említettem, már itthon tudatosan el kellett döntenem, hogy mit adok oda az Everestért. Számomra már az is siker volt, hogy a csúcs közelében lehettem, így józanal vissza tudtam fordulni. Ezt persze mindenki máshogyan éli meg...

– Nem. Ezt a döntést szabadon hoztam meg. Az előretolt alaptáborban – a halálzóna alatt – figyeljük az időjárást, mikor alkalmas a csúcstámadásra. Én későn indultam, vagy esetleg gyorsabban kellett volna mennem. Délután két órakor 8780 méter körül jártam – egy-két órányi járásra a világ tetejétől –, amikor már elkezdett esni a hó, és rosszra fordult az időjárás.

Százéves a győri evangélikus Diakonissza Anyaház

Blázy Erzsébet (Győr)

Fejzetek a Diakonissza Anyaház múltjából III.

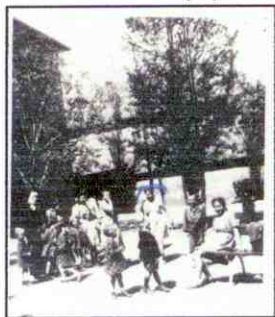
A soproni üdülőház

1948-ban vásárolta meg az otthon – közegyházi adakozásból és külföldi segítyből – a soproni Zerge utca 9. számú villát 1460 négyszögletes kerttel. A telek lejjebb fekvő oldalánál áll a ház, a másik oldalon enyhén emelkedő szintű kert mellett már erdő jelzi a határt. A vásárlás célja eredetileg az volt, hogy a szolgálatban megfáradt vagy beteg diakonisszák itt üdüljenek. Hosszú éveken át azonban inkább a bőrcsi gyermekek, nyaranta pedig más üdülők is érkeztek ide kikapcsolódni.

„Minden építkezés Isten megsegítő kegyelmét hirdeti. Csodálatos, hogy szeretete a nővérek pihenésére is kiterjedt. Külföldi testvéreket mozgatott meg, kiknek adományá elcséges volt egy telek vásárlására Sopronban a Lövérekben. 1948-ban már pihenhettek ott a nővérek, de gyermekek és felnőttek üdültetésére is felhasználták a házat” – írja Buthy Ella nővér, főnökasszony.

A diakonisszák a lelki táplálék mellett természetesen a testi szükségletekre is odafigyeltek. Az anyaház a jötevők segítségével tehát apránként gyarapodott. A csodálatos vidék, a Lövérek oldalában szívet-lelket gyönyörködtető hely volt.

A vezetőség úgy döntött, hogy a nyári iskolai szünidő alatt fizetéses ellátással 14 év alatti iskolás gyerekeket üdültet egy-két hetes turnusokban. Az igazgatótanács úgy döntött, hogy ezen intézmény vezetésére Benczur Ilona nővért bízta meg. Engem, kinek az iskolai szünidő alatt nem volt hova mennem – mert akkor még úgy tudtam, hogy nincs élő hozzátartozóm –, Ilonka nővér magával vitt Sopronba. Ekkor ismertem meg a gyönyörű várost. Igyekeztem segítségére lenni Ilonka nővérek, úgy a konyhában, mint a bevásárlásoknál is. Persze itt voltak alkalmazottak is. Én, mint lelenygerem, minden étkezésnél az ő asztalánál ültem. Akkor ez nekem fel sem tűnt. A későbbiek során, mikor elmém megvilágosodott, jöttem rá, hogy Ilonka nővér milyen magas lelki intelligenciával viseltetett irányomban. Csodálatos volt a munkára nevelése. Bizonyította, hogy anya helyett anyámként viseltetett. Átértékelve az ottani időket jöttem rá, hogy milyen csodálatosan vezetett, rendezte az Isten által rá kiosztott feladatát. Sajnos nemrégiben elhunyt. Emléke és a Sopronban töltött idő életem egyik legszebb pillanatai közé tartozik. Isten áldja Ilonka nővért haló poraiban is! Ha tehetem, és Sopronban járok, el nem mulasztom az üdülőháznak és környékének megtekintését. Nostalgizálok. Az emlékek nyomán szinte feltöltődöm, s hálával gondolok az ottani időkre. A temetőjárásom alkalmával a diakonissza nővérek kriptájára helyezett virágom elsődlegesen Mórocz Katalin és Benczur Ilona nővéreknek szól...

1970-ben az üzemszerű étkeztést meg kellett szüntetni. Azóta az üdülő szállást újít, étkezésről a vendégek gondoskodnak maguknak. Ennek ellenére a ház mindig megtelt, 1979-ben kerekén száz vendég vette igénybe hosszabb-rövidebb időre.

Az 1980-ban írt jelentés szerint az épület felújításra szorul. Helyiségei: 3 lakószoba, veranda, konyha, fürdőszoba, WC, teakonyha. A padlásán is van 3 manzárdszoba. A vízvezeték megoldott, a csatornázás a jelentés évében még nem készült el. Többször felmerült a kérdés: érdemes-e fenntartani? A vendégek jelentkezése azt bizonyítja, hogy igen. Az üdülő dolgozója gondnokként lakik ott. A karbantartásról, kisebb javításokról és a vendégek fogadásáról gondoskodik.

Az üdülő ma is működik, de nem a győri anyaház irányításával.

(Folytatjuk)

Göllner Pál (gyülekezeti tag, Budapest-Zugló)

Életek és énekek

„Pázsitdombon üldögél, ...” (EÉ 536)

Ugye, milyen kedves ez a gyermekének? A gyermeki lélek csodálatosan átéli, elképzeli, mintha az ablakból látná, hogy Jézus a közelben, egy szép, füves domb oldalán ül, békességet árasztva. Körülötte tarkaruhás gyermekek ugrándoznak örvendezve, és felváltva ülnek az Úr Jézus ölébe, bizalommal kapaszkodnak erős karjába.

Engedjük, sőt biztassuk a gyerekeket, hogy énekeljenek lelki énekeket, mert ezáltal is közelebb kerülhetnek Jézushoz.

Hogyan született ez az ének, amely bizonyára sok családban hangzott vagy hangzik ma is sugárzó tekintetű gyermekek ajkáról? Kodály Zoltán (1882–1967), a híres magyar zeneszerző és zenepedagógus egyszer megkérdezte Szedő Dénes költőt (1902–1983), írma-e énekszöveget a gyermekekről szóló bibliai történetekre. Az egyik a gyermekek megáldásáról szól (Mk 10,13–16.). A költő ezt is feldolgozta versben. Kodálynak nagyon megtetszett a „Pázsitdombon üldögél, ...” kezdetű ének, és szép dallamot szerzett hozzá. Ez 1934-ben történt. Ennyi az egész? Nem. Minden ének mögött élet van, emberélet. Nézzük meg, ki volt Szedő Dénes.

Ferences szerzetes, költő és műfordító volt. A budapesti születésű ifjú 21 éves korában lépett be a szerzetesrendbe. Költői pályáját Babits Mihály támogatásával a Nyugat című folyóiratnál kezdte. Számos egyházi és világi verset írt. Sok író, költő és művész volt barátja. Szerb Antal író a fiatal Szedőről mintázta az Utas és holdvilág című regénye egyik hőst, Szeverin szerzetest.

Amikor a kommunista hatalom majdnem megfojtotta hazánkban a szerzetesrendek működését, akkor Szedőnek is el kellett hagynia a rendet. Fájdalommal élte át a súlyos váltást. Ezt írta 1950-ben: „Minden jól van, hiszen Isten áll mögöttem. Néha mégis: Ledölnék, mint az elfáradt gyerek, s végigsírnám e súlyos életet.” Barátai nem hagyták el. Segítették. Egy csöppnyi budai bérlakás szobájában húzta meg magát. Később lehetősége nyílt egyházi szolgálatra is. Végül is derűs tudott maradni a megváltozott külső keretek között. A vers és az ének eszközeivel is Istent kereste, belekapaszkodott. Gyermeki bizalommal.

Később betegsége nem tette lehetővé az egyházi szolgálót. Az írás és számos világirodalmi mű fordítása azonban bőven adott neki munkát élete további szakaszában. Mégsem lett ismert a neve. A hatvanas-hetvenes évek irodalompolitikájának semmi szüksége nem volt „pap-költőre”, így ő is a mellőzöttek közé került. Szedő persze nem sokat kilincselte verseivel, fordításaival, hiszen tehetségét szerzetesi hivatása mellett másodlagosnak tartotta.

Térjünk vissza még az énekre! Az eredeti versben (melynek „Jézus és a gyermekek” a címe) a harmadik szakasz első sora nem úgy hangzik, hogy „Értjük bizony, ami jó!”, hanem „Értjük bizony, aki jó!” A második szakaszban a zordon férfi éppen azzal az indokkal küldi el a gyerekeket, hogy Isten Fiát úgysem értik. A kicsik meg azzal érvelnek, hogy megértik Jézust, a személyt, aki jó.

Bár ne lennénk mi, felnőttek sosem morc apók, anyók, hanem vinnénk Jézushoz gyermekeinket, unokáinkat. Még időben. A gyermeki lélek szívacscként szívja magába a Jézusról szóló történeteket, a Szentírás ígét és a bibliai témájú énekeket. Urunk megáldja a szülők, nagyszülők magvetését.

Ez az ének nagyon jól énekelhető szereposztással is. Zordon férfi, Jézus, a gyerekek és egy elbeszélő énekes kell hozzá.

Megjegyezzük, hogy Szedő Dénestől még egy ének található énekeskönyvünkben: „Felvirradt az Isten napja” kezdetű (EÉ 534).

Gyermekoldal

Kedves Gyerekek!

Köszönjük júniusi rejtvényünkre beküldött megfejtéseiteket. A rejtvényben elrejtett kifejezés az APOSTOLI HITVALLÁS volt, amely az istentiszteleteinken az oltár előtt felolvasott ige után hangzik el, illetve az új liturgia szerint a prédikáció után.

Az eredetére vonatkozóan Balás Dóra Katalin rejtvényfejtőnk nézett utána legpontosabban. Ezt írta: *Teljes, mai alakjában a VIII. században tűnt fel először. Apostoli eredetűt a középkorban a nyugati egyház elismerte. Az Apostoli hitvallás őse a római gyülekezetben keletkezett III. századi keresztvárosi hitvallás, amely a keresztvárosi oktatásban használatos kérdésekre adott feleletekből állt össze.*

Helyes megfejtést küldtek be, és így pontokat kaptak:

Asbóth Lídia, Sopron (10)

Balás Dóra Katalin, Budapest (10)

Beledi hittanosok (10)

Kovács Anna, Csikvánd (10)

Nagy Bálint, Hegyeshalom (10)

Nagy Réka, Hegyeshalom (10)

Tapolcai Márton, Sopronnémeti (10)

Tapolcai Tamás, Sopronnémeti (10)

Tóth László, Lébény (10)

Bizonyára javában élvezitek már a vakáció örömeit. A nyaralás sok kalandot, élményt tartogat számotokra, akár egy kényelmes szállodai szobában, akár egy sátorban van a szállásotok. Ti melyiket választanátok? Ha voltatok már sátorozni, akkor ismeritek annak szépségeit és árnyoldalát is: a természet lágy, békés hangjait és az esőzattal éjszakákat is.

Péter, János és Jakab, Jézus tanítványai már gyermekkorukban jó barátok voltak. Sok időt töltöttek együtt a Genezáreti-tó partján, vagy kirándultak a környéki hegyekben. Ha erősen fúj a szél, vagy eleredt az eső, nem igazán törődtek vele, csak beálltak a fák lombjai alá.

– Őseink is a szabadban töltötték életük nagy részét – vélte Jakab.

– Én úgy hallottam édesapámtól, hogy amikor Mózes a pusztán át vezette őket, sátrakat építettek éjszakára – szölt Péter.

– Készítsünk mi is sátrat! – vetette fel az ötletet János.

Hamarosan már egy lombos ágakból készült búvóhely alatt guggoltak, de valójában tudták, hogy ez nem védené meg őket a vihartól.

Ez a gyerekkori élmény jutott Péternek az eszébe, amikor már felnőtt fejjel, Jézus tanítványaként éppen egy hegytetőre igyekezett társaival. Alig szóltak egymáshoz egy-egy szót, mert észrevették, hogy Jézus menet közben is imádkozik magában. Valami nagyon fontos dologra készül – gondolta Péter. Miután felértek, Jézus távolabb ment tőlük, s az égre emelte tekintetét. A tanítványok nagy ámulatára Jézus arca és ruhája fényleni kezdett, majd megjelent Mózes és Illés próféta. Abból a néhány szóból, amit Péter hallott a beszélgetésükből, döbbenet értette meg, hogy az Úr haláláról van szó. Erre készül hát a Mester!

De Péter nem akart tudni szenvedésről és halálról. Élvezni akarta az erdő szépségét, és hogy azokkal az emberekkel lehet együtt, akiket legjobban szeret. Am ekkor a három fényes alakot betakarta egy felhő, és Péter Isten hangját hallotta: „*Ez az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm, reá hallgassatok!*” (Máté 17,5) A tanítványok ijedten borultak a földre, s mire feleszméltek, Mózes és Illés már eltűnt, de Jézus ott volt számukra bátorítóként.

Péter a törtétekből megértette, hogy Jézus tanítványának lenni nem akadályoktól mentes, gondtalan „kirándulás”. Sok megpróbáltatást és nehéz munkát kell vállalni annak, aki Jézust követi. De azt is tudta, hogy az övének nem könnyen átzó és felboruló sátrat készít az Úr, hanem örökkévaló mennyei házat.

A pusztai vándorlás során a zsidók Mózes irányításával felállították a szent sátrat. Nézzetek utána Mózes 2. könyvének 35–38. fejezetében, milyen leírást olvashattok erről az építményről! A rejtvény feladatai ehhez kapcsolódnak.

1. feladat: Egészítsétek ki a mondatokat az olvasottak alapján!

A szent sátrat a _____-hegy lábánál építették _____ utasítása szerint. Istentiszteleti és _____ helyül szolgált a zsidóknak _____ templomának elkészültéig. A sátrat _____ tartóoszlopok vették körül, amelyekre fehér _____ függönyök voltak kifeszítve. Az udvaron belül helyezkedett el a nagy égőáldozati _____ és a _____. A szentélyben állt az _____, rajta a szent _____, az arany _____ és a füstölőoltár, a szentek szentjében csak a _____ volt található, amiben voltak a _____, egy mannával telt edény és _____ kivirágzott vesszeje.

2. feladat: Rajzoljátok le, milyennek képzelitek el ti a sátrat!

3. feladat: Hogyan szokták még nevezni a szent sátrat? A mellékelt táblázat bal felső sarkától lóugrásban haladva megkapjátok ezt a kifejezést.

Megfejtésként a szavakat, a rajzot és az elnevezést küldjétek be!

Jó pihenést, élményekben gazdag, szép vakációt kívánok nektek!

S	T	E	
T	G	Z	
R	V	Á	É
S	S	A	Ö

A helyes megfejtést beküldők pontokat gyűjtenek, és félévente kapnak komolyabb és értékesebb jutalmat júniusban, illetve decemberben. Erre egyrészt azért van szükség, mert egyre többen külditek be megfejtéseiteket, és ezáltal a kitartást és a rendszeres részvételt is honorálni tudjuk. Másrészt, mivel gyülekezeti hittanoscsoport is küld be megfejtéseket, őket nem egyénileg, hanem csoportosan szeretnénk megjutalmazni. A jutalom értéke a fél év alatt gyűjtött pontok számától függ.

Beküldési határidő: 2010. szeptember 1.

**Cím: Dunántúli Harangszó Szerkesztősége
9001 Győr Pf.: 1639**

Várjuk megfejtéseiteket, jó fejtörést kívánva!

Kata néni

DUNÁNTÜLI HARANGSZÓ

Nyereményszelvény 2010. július-augusztus

Név, életkor:.....

Lakcím:.....

A megfejtést külön lapra írájátok le!

Tubán József (ev. lelkész, Csorna)

Jézus mondja: Kövess engem!

Megdöbbenő találkozásról számol be egy helyen Márk evangéliuma. Jézus meglátta Lévít – írja a szentíró –, az Alfeus fiát, aki a vámszedőhelyen ült, és így szólt hozzá: Kövess engem! Az pedig felkelt, és követte őt.

Kövess engem! Mi magunk is gyakran halljuk. Ma talán ebben a formában: légy trendi! Azaz: törődj első-sorban önmagaddal, vedd fel a ritmust, élj a mának! Reklámok hívják fel a figyelmünket egy sor talán valóban praktikus vagy éppen teljességgel felesleges holmira, és azt az ígéretet fűzik hozzá, hogy amennyiben ezt választjuk, megoldódnak a gondjaink, és lehetőség nyílik számunkra egy jobb minőségű életre.

Államférfiak és magukat annak képzelő politikusok igyekeznek eladni magukat: kövess engem, mondják, és én megajándékozlak a tejjel-mézszel folyó Kánaánnal. Különféle szekták új vallásokat hirdetnek, modernet, színe-

set és harsogót a régi, a megcsontosodott, az ódon templomfalak között gyakorolt helyett.

Jézus semmit nem ígért a vámszedő Lévinek. Egyszerűen csak odaszólt neki: kövess engem! Bennünket sem kecsegtet ezzel vagy azzal. Még a kereszthordozást is kilátásba helyezi annak, aki az ő útját választja. Nem önmagunk kiteljesítése, hanem önmagunk megtagadása jár együtt az ő útjával.

Jézus ma is megszólít. Nem ígéretet, de megajándékoz bűnbocsánattal és az örök élet ígéretével. Tulajdonképpen nincs szüksége ránk, mégis hív, mert nem akarja, hogy elveszünk. Azokat is hívja, akikre a világnak amúgy szemmel láthatóan nincs szüksége. Nem az számít neki, hogy mennyire vagyunk fizetőképesek. Számára nincsenek felesleges emberek. Lám, a társadalom, a kegyes hívők szemében megvetett vámszedőt is örömmel szólította tanítványai közösségébe.

Éppen ezért nem érdemes mérlegelnünk, hogy megéri-e őt követni, vagy éppen jobb ebből az egészből kimaradni. Ha meghalljuk a Mester szavát: kövess engem! – egyszerűen álljunk fel, és bátran menjünk vele. Mert rajta kívül nincs élet, jövő, reménység. Ez akkor is így van, ha időnként az ismeretlenbe vezet. Az út vége az ő országa, amelyben öröm és boldogság várja a benne hívőt. Jézus Krisztus soha nem csapja be a benne bízót. Kövesd őt, és megtalálsz, megmented az életedet. Ámen.

*(Elhangzott az MRI Kossuth Rádió
Az evangélikus egyház felőrája
c. műsorában 2010. június 7-én.)*

vangelikus.hu

Feladó: DUNÁNTÚLI HARANGSZÓ

Szerkesztősége

Győr

Pf.: 1639

9 0 0 1

NYOMTATVÁNY